

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat

Putev Rezele Ferdinand 4/22

József tőrcsész-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség: Kiadóhivatal: 151.

Mecseken: naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS:

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Éves ár — — — 1080 Lel

Fél éves — — — 540 Lel

Negyed éves — — — 270 Lel

Havonta — — — 90 Lel

Előfizések díjszabás szerinti.

EGYES SZÁM ÁRA — 5 Lel

VASÁRNAP — — — 6 Lel

Budapestben 50 banival több

Sorakozzunk!

Holnap ismét olyan időszak kezdődik el, amely rendkívül nagyfontosságú lesz Arad és Aradmegye magyarságának életében. Holnap, szeptember hatodikán kezdődik meg az illetőségi és a választási listák összeállításának a közigazgatási reform értelmében és mint ismeretes, a megye és a város vezetősége felszólította az itt tartózkodó állampolgárokat, jelentkezzenek szeptember 6. és 10. között, hogy a listákra felkerüljenek. Ez az intézkedés az itteni magyarság számára nem csupán szimpla közigazgatási aktus, hanem kétszeresen fontos kötelesség. Kötelesség magukkal szemben, de kötelesség az egész romániai magyarsággal szemben is. Hiszen mindnyájunk érdeke, hogy a magyarság itteni imponáló túlsúlyához képest essék latba, amikor erre alkalom kínálkozik. Már pedig ez a számbeli fölény csak úgy juthat kifejezésre, ha mi magyarok megragadjuk a módot arra, amit felénk nyújtanak. Csak akkor tudunk akaratunknak érvényt szerezni, csak akkor tudjuk kívánalmaink teljesítését elérni, csak akkor vagyunk képesek bajainkat orvosolni, vagy orvosoltatni, ha meg van jog szerint is az ehhez szükséges többségi erőnk.

Zászló alá való sorakozás ez a jelentkezés, mert minden egyes magyar ember, aki most teljesíti kötelességét és jelentkezik a városházán és a községek előjáróságainál, a mi magyar táborunkat erősíti, azt a sereget, amelyre számos nagy feladat vár még, amelynek kiváló vezetőikkel az élén jobbra kell tenni számunkra az életet. Ma már igazán minden magyar láthatja, hogy másoktól csak szép szavakat kapunk olykor, de bajainkon csak mi magunk segíthetünk, sorsunkon csak mi magunk javíthatunk, saját erőnkre támaszkodva. Már pedig ezt az erőt, ezt az energiát növeljük meg, ha minden magyar, aki abban a jó helyzetben van, hogy állampolgára is ennek az országnak, teljesíti állampolgári kötelességét, amely most egyszersmind magyar kötelesség is.

Magyarok, senki se felejtse el, hogy holnap szeptember 6!

Alkalomról szólottunk az előbb. Alkalomról, amikor a magyar tulsúlyt érvényesíteni lehet. Nos ez az alkalom is közeleg. Rövid időn belül sor kerül a községi tanácsválasztásokra. Nem kell külön kihangsúlyoznunk, hogy ez milyen fontosságú dolog életünkben. Szülkebb pátriánk ügyeit, életmenetét intézik a községi tanácsok. Sokszorozottan lényeges tehát, hogy a magyarság ezeknek az ügyeknek intézésében számaránya szerint résztvegyen. Meg kell ragadni most a módot arra, hogy ne lehessünk kismizmizhetők. Minél többen vagyunk, minél többünknek van joga ahhoz, hogy véleményét nyilvánítsa, annál inkább jelenti az erőt.

Arad és Aradmegye magyarságának át kell éreznie a következő napok fontosságát és tudnia kell, hogy az összetartásban van az erő. Az az egyedüli erő, amire számíthatunk. Amire felépíthetjük egész jövőnket. Mi bizunk az itteni magyarság öntudatában és tudjuk, hogy felismeri a helyzetet. Hiszünk, hogy minden magyar teljesíteni fogja kötelességét. Tóduljunk a választói listákhoz, hogy majd az urnák előtt is demonstrálhassunk: vagyunk, élünk és élni akarunk!

Mironescunak nincs kifogása az Anschluss ellen.

A román külügyminiszter feltűnést keltő nyilatkozatot tett Bécsben.

Bécsből jelentik: Mironescu külügyminiszter, aki tegnap Bécsben tartózkodott fogadta a sajtó képviselőit, akiknek szenzációs nyilatkozatot tett. A román külügyminiszter a Neues Wiener Journal munkatársának az Anschluss-kérdésről nyilatkozva a következőket jelentette ki:

— Nem tudom, hogy a nagyantantnak mi kifogása van az ellen, ha Ausztria Németországhoz csatlakozik. A magam részéről kijelenthetem, hogy Romániának a csatlakozás ellen semmi kifogása nincsen.

A nyilatkozat politikai körökben nagy feltűnést keltett.

Briand nagy békebeszéde a Népszövetség előtt.

A belga fődelegátus szerint a békeakciót büntető szankciókkal kell megerősíteni. — Briand: „Nem elég a háborút elítélni, meg kell akadályozni azt”. — Jövőre konkrét formában tessék javaslatot az Európai Egyesült Államokról. — A békének sötét ellenségei vannak, akiket le kell törni.

Genéből jelentik: A Népszövetség közgyűlésének ma délelőtti ülésén tartotta meg semann dr. német külügyminiszter, akit délután a mai ülésen jelent meg először Stresemann dr. német külügyminiszter, akik előbb Macdonald, majd Briand üdvözölt melegen.

Elsőnek Hymens belga fődelegátus beszélt, aki elismerését fejezte ki a Népszövetségnek a béke megszilárdítása körül kifejtett tevékenységéért. Kijelentette, hogy

a békemozgalmat most már nemcsak jogi alapon kell folytatni, hanem büntető szankciókat is léptessenek életbe.

Rendkívül fontosnak találja a Népszövetség békéltető-bizottságának munkájáról, valamint a megtámadott állam pénzügyi támogatásáról szóló egyezményeket. Ezután a gazdasági együttműködésről beszélt.

— Le kell bontani a vámsorompókat — mondotta — és lehetővé kell tenni az árucserét az egyes országok között.

Végül kijelenti, hogy a Népszövetség gyakorlati sikereket is fel tud mutatni.

Utána nagy érdeklődés közepette Briand szólalt fel. Óriási taps fogadta beszédét, amelyben először a Népszövetség tíz éves fennállásáról emlékezett meg. A Népszövetség — mondotta — a leghatásosabb módon kihasználta ezt az időt és bár néha súlyos feladatok előtt állott, sikerrel megoldotta azokat. A Népszövetség páratlan erkölcsi erőt képvisel és sugalmazására, hatása alatt keletkeztek a különböző, békét és egyetértést előmozdító egyezmények, mint a locarno-i egyezmény is. Meg kell azonban állapítani, hogy ezek az egyezmények nem zárják ki a háboru lehetőségét.

— Nem elég elítélni a háborút — jelentette ki Briand, — hanem meg kell akadályozni azt. Sőt meg kell torolni a háborút. Ha a teljes leszerelésre irányuló akció eddig nem járt sikerrel, az még nem jelenti azt, hogy ne lehessen rá visszatérni.

A hágai konferenciáról beszél ezután a francia külügyminiszter. Kijelenti, hogy voltak nyugtalanító pillanatok, azonban az egyes nemzetek delegátusai nem feledkeztek meg arról, hogy a cél érdekében nem szabad visszariadni az akcióktól. Méltatja a konferencia eredményét, amely közeledést jelent a béke gondolatához. Ezután a leszerelésre tér át.

Megállapítja, hogy szent kötelesség az,

amely ebben a kérdésben a Népszövetség tagállamait terhel. A leszerelés kérdése szoros összefüggésben áll a biztonság ügyével. A kölcsönös jóakarattal és egy kis erőfeszítéssel meg lehet oldani azt a problémát is.

Az Európai Egyesült Államok kérdéséről beszélve, megállapítja, hogy ez nem új gondolat, amely a földrajzilag egymásralt államok kapcsolatáról szól.

Nemcsak gazdasági, hanem jelentős politikai és szociális előnyei lennének és reméli, hogy

a legközelebbi közgyűlésen ez a gondolat már konkrét formában kifejezésre jut.

— A háboru brutalitásánál sokkal előbbrevaló az igazságos békés megoldás — állapítja meg — és a Népszövetségnek már sikerült megakadályozni a háborut és elnémetani az egymásra szegzett ágyukat.

A békének azonban még ma is sötét ellenségei vannak, ezeket üldözni és letörni kell.

A jövő nemzedéket feltétlenül meg kell óvni a háboru mérgétől — fejezte be beszédét Briand.

Zugó taps köszöntötte a francia külügyminiszternek a béke mellett tett hitvallását és a közgyűlés tagjai percekig a nagyszerű beszéd hatása alatt állottak.

Genéből jelentik: A pénteki tanácsülés tárgysorozatán tizenöt pont szerepel. Utolsó előtti pontnak vették a magyar kormány kérelmét a román-magyar optansper tárgyalására. A magyar kormány a trianoni békeszerződés 239-ik és a népszövetségi egyezségi okmány 13-ik cikke alapján kéri az ügy letárgyalását. Napirenden szerepel még a felsősziléziai német kisebbség panaszja, de nem valószínű, hogy ennek tárgyalására sor kerül. A tanácsülés holnap délután fél 4 órakor kezdődik.

Genéből jelentik: Ma délután ülést tartott a Népszövetség költségvetési bizottsága, Moltke gróf elnöklete alatt. A bizottság költségvetési kérdéseket beszélt meg. Ugyancsak ma délután ülésezett a politikai főbizottság, amely a rabszolgotartás és kényszermunka kérdésével foglalkozott.

Megállapították, hogy a rabszolgotartás még nem szűnt meg teljesen. Lord Robert Cecil javasolta, hogy a rabszolgaság megszüntetéséről szóló egyezségokmányt haldéktalanul ratifikálja az a 17 állam, amely ezt még nem tette meg és indítványára a kérdés tanulmányozására albizottságot küldöttek ki.

Először a rendőrség lőtt a temesvári véres temetésén.

A kommunista-per mai tárgyalásán a vád egyik tanúja szenzációs mentő-vallomást tett. — Stamate komisszár látta, hogy a lövések eldördülése előtt két rendőrtiszt behatolt a Munkásotthonba. — A vádló tanuk ellentmondó vallomásai.

(Temesvár, szeptember 5.) A kommunista-per mai tárgyalásán több érdekes esemény történt. A vád tanuit hallgatták ki, akik közül többen feltűnő ellentmondásba keveredtek és az egyik tanu vallomása világosságot vetett arra a legfontosabb problémára, hogy a lövések a rendőrség, vagy a munkásság részéről dördültek-e először.

A tárgyalási terem zsúfolásig megtelt és Popescu elnök pontosan kilenc órakor nyitotta meg a tárgyalást. Első tanu Madsiu Miklós rendőrfelügyelő volt, aki a prefektus távollétében a Munkás Otthon előtt vezényelte a karhatalmat. A tanu kijelenti, hogy Müllert felszólította, hogy adja ki a holttestet, amelyet a temetőbe szálltának és ott tehet a munkásság, amit akar. A felszólításra Müller így válaszolt:

— A holttest a munkásoké és azzal más nem rendelkezhetik.

Madsiu Miklós: Erre kiadtam a parancsot, hogy a rendőrség teljesítse kötelességét. Tusakodás támadt az ajtónál és rövid idő múlva két lövés dördült el.

Elnök: Vajjon gondosan megmotozták-e az Otthon épületében tartózkodókat?

Tanu: Megmotozták, de nem vállalhatok felelősséget arról, hogy a motozás gondosan történt-e.

Patrasanu védő: A rendőrök behatoltak az ajtón?

Tanu: A lövések után behatoltak.

Elmondja továbbá, hogy a lövések belülről hangoztak el, tehát csak a munkások részéről történhetek. A két lövés után következett a sortüz. A tanu megesketik vallomására.

Vitian Péter subkomisszár kihallgatása következett. A subkomisszár a tusakodás alatt közvetlenül az ajtó előtt állt. Az ajtó előtt tartózkodott Cumpănas rendőrtiszt is egy másik rendőrrel. Be akartak hatolni a terembe, amikor két lövést hallott, az egyik golyó a kezét surolta.

Az ügyész: A tusakodás az ajtó előtt, vagy közötté történt?

Tanu: Ezt nem figyeltem meg.

Elmondja, hogy a sortüz a két lövés után történt és a két revolvergolyót feltétlenül a munkások lötték a karhatalomra.

Védő: A vizsgálóbírónál tett vallomásában azt mondta, hogy a munkások támadólag léptek fel, székekkel rohantak maguknak s egy asszony megragadta a kardját.

Tanu: Nem támadtak meg a munkások, arról sem tudok, hogy széket emeltek volna rájuk. A dolog úgy történt, ahogy most elmondtam, a jelen vallomásomat tartom fenn. Az lehet, hogy a kardomat megfogták, hiszen az ajtó mellett álltam.

Védő: Összesen hetvenöt centiméteres nyílás volt. Ott állt maga, két rendőr, egy asszony, aki kardját megfogta. Hogy lehet ez? Mutassa meg szemléltetőleg.

A tanu szemléltetőleg igyekszik bizonyítani igazát. A védelem tiltakozik a tanu megesketése ellen, mert feltűnő ellentmondásokat tartalmaz vallomása. A bíróság elrendeli a tanu megesketését.

Következik Stamate Constantin komisszár kihallgatása. A komisszár vallomása meglepetést kelt. Kijelenti, hogy a tusakodás alatt közvetlenül a Munkás Otthon ajtaja előtt állt és látta, hogy még a lövések eldörrenése előtt Cot komisszár és egy másik kollegája behatoltak a folyosóra. A lövések csak ezután dördültek el.

Elnök: Jól emlékszik, hogy így történt?

Tanu: Határozottan emlékszem.

Elnök: Tehát biztosan tudja, hogy a két revolverlövés előtt két rendőrtiszt már be volt a folyosón?

Tanu: Biztosan tudom. Esembe jut, hogy Cot mellett még Creciun komisszár is be volt az ajtón.

Az ügyész ismételtén felteszi a kérdést.

hogy határozottan állítja-e, hogy így történt. A tanu vallomása rendkívül fontos, mert ezzel valószínűvé válik a védelemnek az a feltevése, hogy a két revolverlövés a rendőrség részéről történt. A tanu ismételtén kijelenti, hogy igazat vallott. Megesketik.

Contescu Ábrahám detektív jelentéktelen vallomása után Flusu rendőrőrmester kihallgatása következett.

Földönfutóvá lett Csíkszenttamás népe!

A Magyar Párt országos gyűlést rendez a porrá égett székely község nyomorgó lakosságának megmentésére. — Minden magyarnak kötelessége segíteni az éhező, hajléktalan székely testvéreinken.

Az Aradi Közlöny szívesen továbbítja a beérkező adományokat.

(Arad, szeptember 5.) Csikországbán a tisztavérű székelyek elszigetelve élnek magyarságuknak, van egy székely-magyar község: Csíkszenttamás. Nem jól mondjuk. Csíkszenttamás csak volt. Néhány nappal ezelőtt vörös tüznelvek festették pirosra az égboltozatot a község fölött és jajveszékelt, menekülő lakosságra hulltak a tüzes zsarátok. Csíkszenttamás község, leégett. Hiába volt a bátor székely legények haláltusájú küzdelme az elemekkel, hiába volt minden erőfeszítés, a lángnyelvek végigsöpörtek a zsindeletős házakon és mikor reggel felkelet a nap a hegyek közül, már csak füstölő, üszkös romok mutatták Csíkszenttamás község helyét.

A lakosság földönfutó lett. A házakba bentégett minden vagyonuk, pénzüik, órányájuk. Nem maradt semmi, csak a nincstelenség, a szenvedés.

A község lakosai: aggok, asszonyok és gyermekek, akik a közeledő őszi és téli időjárás előtt, most nyomorban, szenvedésben élnek, akiknek

nincs kenyerük, lakásuk, ruhájuk, akiket az éhhalál, a megfagyás réme fenyeget, most a magyar testvéreikhez folyamodnak, hogy segítsenek rajtuk.

A csíkszenttamási hajléktalanok és földönfutók érdekében a Magyar Párt mozgalmat indított az erdélyi magyarok között és a következő felhívást küldötte az aradi Magyar Párt vezetőségéhez:

Mélyen tisztelt Elnökség! Az a katasztrófális tüzvész, amely a napokban a csíkvármegyei Csíkszenttamás községet

Fogva marad a Poporala biztosító igazgatója.

Az aradi törvényszék elutasította Chisman Benzin szabadlábra helyezési kérelmét. — Hét millió forint hiány mutatkozik az alaptőke nélkül működött intézet ügykezelésében.

(Arad, szeptember 5.) Szuronyos börtönörvezette fel a törvényszéki tárgyalótérbe ma reggel a fogházból Chisman Benzint, az aradi Poporala-Poporulul biztosító igazgatóját, akit mintegy hét millió lej hiány miatt három hónappal ezelőtt letartottak és azóta vizsgálati fogságban él. Chisman védője a letartóztatott igazgató szabadlábra helyezését kérte és ezen kérelem felett dörögött ma a vádtanács.

Az ügyész hosszabb beszédében mutatott arra rá, hogy Chisman milliókkal károsította meg a községet a letartóztatott kisembereket, kik az ő vezetésénél biztosították magukat.

A jogtanácsadótabban ellenezte Chisman szabadlábra helyezését, mert az általa elkövetett bűncselekmények a

törvény szerint öt évig terjedhető fegyházzal büntetendők és a várható súlyos ítélet miatt szabadlábra helyezés esetén tartani lehet szökéséről.

A vádtanács ezután rövid tanácskozás után kihirdette határozatát, amely szerint elutasítja a beadott szabadlábra helyezés iránti kérelmet,

rekonfirmálja Chisman és vizsgálati fogságát

gatása következik, aki kijelenti, hogy hallotta, amint Müller felkiáltott:

— A holttestet csak vér árán adjuk ki! A védők kérdésére kijelenti, hogy a revolver kezében volt, de nem használta.

Kiss Ernő, a vád koronatanúja következett. Kijelenti, hogy Stromajer munkás kezében revolvért látott, de nem tudja, hogy lőtt-e vele. Arra a kérdésre, hogy mennyi idő telt el a két revolverlövés és a sortüz között, kijelenti, hogy husz perc. Általános derűtség után az elnök megjegyzi, hogy a tanunak nincsen fogalma az időről. Több jelentéktelen tanu kihallgatása után az elnök a tárgyalást holnapra halasztotta, amikor tizennyolc tanut fognak kihallgatni.

sújtotta s az egész falu székely lakosságát hajléktalanná és földönfutóvá tette, arra kényszerít, hogy a magyar társadalom megértő támogatását ismételtén igénybe vegye. E célból elhatároztuk, hogy

a csíkszenttamási tüzkárosultak javára országos gyűlést indítunk.

Felkérjük a tisztelt tagozati elnökséget, hogy a helyi magyar sajtó igénybevételeivel, a vármegye területén a gyűlést sürgősen megindítani s a befolyandó összeget

„Az Országos Magyar Párt Csíkszenttamási Tüzkárosultak” folyó-számlára a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank r.-t.-hoz beküldeni szíveskedjék. Az összegyűlt összeg a csíkszenttamási helyi bizottság javaslatára alapján, csíkvármegyei tagozatunk elnöksége által fog a károsultak között szétosztani. Végül arra irányuló kérésünket is szíveskedjék figyelembe venni, hogy a gyűlés oly mérvben és olyan sürgősen lenne eszközöndő, hogy

a még a téli hideg időjárás beállta előtt nyomorgó székely testvéreinknek számot tevő segítséget nyújthassunk.

Magyar testvéri üdvözléssel.

Inczédi Joksman ügyv. alelnök.
Dr. Deák s. k. főtítkár.

A csíkszenttamási hajléktalan székely lakosság felszegélyezésére az Aradi Közlöny is gyűlést indít olvasói körében. Akik segíteni akarnak a földönfutóvá lett szerencsétleneken, küldjék adományaikat az Aradi Közlöny kiadóhivatalába, ahonnan szívesen közvetítjük rendeltetési helyére.

Chisman ügyében az eddigi vizsgálat Petrescu Grigore bankigazgató szakértői vallomása alapján megállapította, hogy mintegy hét millió lej hiány mutatkozik a Poporala-Poporulul ügykezelésénél.

Chisman elsősorban hűtlen kezelés büntetével vádolják, amit azáltal követett el, hogy három hónap alatt 1 millió 300.000 lej értékű nyomtatványt rendelt cégeknek, azonkívül dacára annak, hogy az alapszabályok kategorikusan kimondják, hogy kölcsönt csak a társaság fennállásától számított két év múlva lehet folyósítani, mégis minden garancia nélkül 700.000 lej kölcsönt likvidált. A három hónap alatt inkasszált összegeket egyszerre vezette be a regiszterbe és a nyugták 80 százalékát nem írta alá és nem látta el dátummal, a kötvényeket pedig 8-9 hónappal antdatálta olyan időre, amikor a biztosító még nem is létezett. Ezenkívül a szakértői vélemény és a vizsgálat adatai alapján sikkasztással és csalással vádolják. A család abban vándult meg, hogy

a minden alaptőke nélkül működő biztosító hat hónap alatt 7 millió lejt inkasszált és mégis, amikor a bűnügyi zárlatot foganatosították, egy banit sem találtak a pénztárban és mindössze 10-14.000 lej értékű butort vettek zárt alá.

Kihallgatták Stoica ezredest, a fascistaper fővadászt.

„Az ország állapotai kényszerítettek a szervezkedésre,” mondotta Stoica. — A vádlott a tárgyaláson is propagandabeszédet mondott. Ioanitescu államtitkárt is felszólították a pártba való lépésre.

(Az Aradi Közlöny *bucuresti-i tudósítójának távirata.*) A fascista-per mai tárgyalása iránt már nagyobb érdeklődés mutatkozott, ami részben annak tulajdonítható, hogy a hadbíróság a per fővadásztját, Stoica ezredest is kihallgatta.

A mai tárgyalás Stoica Radunak, Stoica ezredes fiának a kihallgatásával kezdődött. Tagadja, hogy tagja lett volna a fascista pártnak és kijelenti, hogy az ezzel ellenkező vallomását kérészközlötték.

Elnök: Honnan ismeri Georgescu hadnagyot?

Vádlott: A szigurancán ismerkedtem meg vele.

Elnök: Miért vallotta azt, hogy a szervezet vezére Prosteanu tábornok volt?

Vádlott: Azt reméltem, hogy apám sorsán enyhítek ezzel.

Carapancea ezredes: Jilaván miért folytatt tanácskozásokat a fascistákkal?

Vádlott: Én csak beszélgettem fogolytársaimmal.

Vasilii védő: Mondja el, mit szenvedett letartóztatása alatt.

Elnök: Ez nem tartozik a tárgyhoz. Nem engedem meg, hogy válaszoljon.

Vasilii emiatt semmiségi panaszt jelent be és annak a jegyzőkönyvbe foglalását kéri, hogy az elnök egyoldalúan vezeti a tárgyalást.

Elnök: Objektivitásomban senkinek sincs joga kételkedni.

A következő vádlott Stoica Augustin ezredes, aki így kezdi vallomását:

— Engem az vezetett a fascista szervezet megalakítására, hogy láttam, miként virágoznak a külföldi államok és hogyan nyomorgunk mi. Lehetetlennek tartottam, hogy a kis Svájc pénze negyvenszerese legyen a mi szegény lejjünknek.

Elnök: Hagyja azt a szegény lejt, meg erősödik az magától is. Beszéljen a fascista szervezkedésről.

Stoica ezredes ezután elmondja, hogy az ország közállapotai kényszerítették a szervezkedésre, amelyben aktiv tisztak nem vettek részt.

Elnök: Hát Georgescu hadnagy?

Stoica: Ő a fiammal barátokozott. Mindig civilruhában láttam, ezért nem tudtam, hogy tiszt.

Elnök: Hol tartották összejöveteleiket?

Vádlott: Apósom odobesti-i Mária nevelőintézetében, amelyet majd a hálás utókor emléktáblával fog megjelölni. Embert ölni és erőszakoskodni nem akartunk, csak jót akartunk Románia boldogságáért.

Elnök: Ha ilyen ideális elveik voltak, hogyan akarták céljukat elérni?

Vádlott: Hallgasson meg elnök ur! Nem tudtam elviselni, hogy nincs senki a parlamentben, aki eszméinket képviselné. Pedig eszméink a nemzet jövőjének szolgálatában állnak. Elhatároztam, hogy eszméinket propagálni fogom minél szélesebb körben. Bűn ez? A közvélemény meg van fertőzve a sajtó által. Elnök ur, ne olvasson újságot, hanem olvassa a mi programunkat.

Elnök: Már mi közöttünk is propagandát csinál.

Vádlott: Ioanitescu alminiszternek, aki jó fiu, megmondtam, hogy lépjen be a pártba, de févettem. Kiderült, hogy csalódtam benne.

Elnök: Miért adott Georgescu hadnagy-

nak, az aktiv tisztnek különböző megbízásokat?

Vádlott: Ismétlem, hogy nem tudtam, hogy aktiv tiszt.

Elnök: Hát Manolescu tengerészkapitányról sem tudta?

Stoica ezredes tagadja ezt, majd feláll Manolescu kapitány és kijelenti, hogy szolidáris társaival. Carapancea ezredes be akarta őt fenni, de ez nem sikerült.

Ma délben letartóztatták Reichenberg Dezsőt, az aradi fűtőház volt főnökét.

A vizsgálóbíró megállapította, hogy a fűtőházban nagyarányú bünszövetkezet működött, amelynek vezére Reichenberg mérnök volt. — Reichenberg ma beidéztek Temesvárról, ahová áthelyezték és Harb vizsgálóbíró kihirdette előtte az előzetes letartóztatást elrendelő végzést.

(Arad, szeptember 5.) Feltűnést keltő fordulatot vett ma a fűtőházi panama-ügye. Mint az Aradi Közlöny részletesen megírta, néhány hónappal ezelőtt névtelen feljelentések alapján kiptattant a szenzációs panama, amelynek főszereplője Reichenberg Dezső aradi fűtőházi főnök volt. A feljelentések alapján a rendőrség megindította a nyomozást, amelynek folyamán megállapítást nyert, hogy

Reichenberg dinamókat szállított el a fűtőházból, vasuti anyagokkal építette fel a házat és nagyarányú szabálytalanságokat követett el a fűtőház vezetésében.

Még ez év tavaszán Reichenberg egy másik szabálytalanságból kifolyólag büntetésből Temesvárra helyezték át, közben azonban ettől függetlenül tovább folyt a nyomozás a visszaélések ügyében.

A rendőrségi nyomozás befejeztével az ügyet a vizsgálóbíróhoz tették át, ahol Harb vizsgálóbíró megkezdte a munkát a nyomozás adatainak kiegészítésére. Számos tanút idéztek be kihallgatásra és ezeknek során további visszaélések derültek ki. Megállapítást nyert, hogy

az aradi vasuti fűtőháznál egész bünszö-

Seipel volt kancellár az osztrák parlament feloszlatását kívánja

Nagy hatalmi tényező lett Ausztriában a Heimwehr. — Bonyodalom az alkotmányreform körül. — Népszavazás készül Ausztriában.

Londonból jelentik: A Daily Chronicle intervjut közöl dr. Seipel Ignác volt osztrák kancellárral, aki nem tagadta, hogy Ausztriában jelenleg súlyos a geopolitikai helyzet. Kijelentette azonban, hogy a gyökeres alkotmányreformot vérontás nélkül keresztül lehet vinni. A legnagyobb nehézség szerinte az az elkeseredett ellenségeskedés, amely az egyes pártok közt lentáll.

— A Heimwehr — mondotta a többek között dr. Seipel — ellenállhatatlan hatalommá nőtte ki magát Ausztriában. Az, hogy a Heimwehrrel kényszerítsük a szociáldemokratákat az alkotmányreformhoz szükséges kétharmad többség megadására, még nem jelent polgárháborút. Ellenkezően. Hisz minden párt megegyezik abban, hogy alkotmányreformra szükség van. Zavargások csak az esetben keletkezhetnek, ha a honvédők (Heimwehrek)

Carapancea ezredes: Nagyon kedves. Manolescu ezután kijelenti, hogy tagja volt a fascista párt végrehajtó bizottságának, de lemondott, mert nézeteltérése támadt Stoica ezredessel, aki elnöknek tölta fel magát, de nem volt erre való.

Az elnök ismét Stoicához intéz kérdést, a kitől arravonatkozólag kér fevilágosítást: hogyan ismerkedett meg a vádlottakkal.

Stoica: Nagyobb részt a szigurancánál történt szembesítés alkalmával, a többiekkel való megismerkedésemre nem emlékszem.

Ekkor a vád és védelem között kisebb összeütközés támad, majd megkezdődik Plezu és Costescu alezredesek kihallgatása, akik kijelentik, hogy nem tudták, hogy törvénytelen szervezetbe léptek. Az elnök ezután a tárgyalás folytatását holnap reggelre halasztotta.

vetkezet működött, a melynek vezére Reichenberg Dezső, az aradi társadalmi életben egykor nagy szerepet játszott mérnök volt. Legutóbb kiderült az is, hogy Reichenberg egy aradi kereskedőnél vizmérőket rendelt, a szokottnál sokkal magasabb áron és ezért sápot húzott.

A dinamókat, amelyeket a fűtőházban el tulajdonított, a munkásokkal adatta el, de egy ízben a rendőrség rajtaütött. A terhelő adatok mindinkább növekedtek, úgy hogy a vizsgálóbíró szükségesnek találta, hogy Reichenberg még egyszer kihallgassa.

Ma déli egy órára idézte meg Harb vizsgálóbíró Reichenberget hivatalába. A mérnök megjelent a kihallgatáson, amely szigorúan titokban több, mint egy órán keresztül folyt. A kihallgatásról részletek nem szivárogtak ki, azonban annyi tény, hogy

a kihallgatás végeztével Harb vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte Reichenberg Dezső fűtőházi főnököt.

A letartóztatás nagy feltűnést keltett a városban és beavatott körökben úgy tudják, hogy még számos letartóztatás várható a nagyarányú dagadt panama ügyében.

kivánságait nem hallgatják meg. De még ez se jelent polgárháborút.

Abban az esetben, ha a szociáldemokraták nem járulnak hozzá az alkotmányreformhoz, a birodalmi szövetség népszavazást fog elrendelni. Én a magam részéről a parlament azonnali feloszlatását tartom helyesnek,

ha az alkotmányreform nem kaplatja meg a kétharmad többséget. Annyi bizonyos, hogy az ország érdeke sürgős rendszabályokat kíván meg. Lehetően a köztársasági védőrséget, vagy a honvédőket lefegyverezni, de különben is arról van szó, hogy a betegséget gyógyítsuk meg, nem pedig a szimptomát, a mely ép a két tábor felfegyverzettségében nyilvánul meg.

Chlorodont

Chlorodont-fogpaszta, fogkefe és szájviz mindenütt kapható.

a nagyszerűen üdítő borsmentás fogpaszta

ragyogó fehéreké teszi a fogakat

Oszinte irás Magyarország feldarabolásáról

Mihályi Tivadar szenzációs leleplezései a háboru előtti román irredentáról — Nagyrománia megalakulásának kulisszatitkai. —

Mihályi Tivadar, a régi magyarországi román nemzeti párt volt elnöke, a bucuresti-i Generatia Unifici című lapban „Erdély és Románia egyesülésének tizedik évfordulója alkalmára” cikket írt. Mihályi Tivadar, aki ezidő szerint Kolozsvár főpolgármestere és a Bratianu-féle liberális párt híve, ezuttal egészen messzemenő őszinteséget engedett meg magának.

— A gyulafehérvári „egyesülés” — mondja Mihályi Tivadar cikkében — nem véletlen eset volt, hanem hosszú politikai előkészítésnek, nagy küzdelemnek és sok diplomáciai tárgyalásnak eredménye. Az erdélyi és bán-sági románok vezetői, akik a magyar politikai életben résztvettek, az egész idő alatt fenntartották nyílt vagy titkos kapcsolatukat a román királysággal, amely „immár bevallhatjuk, — írja — segített bennünket, bátorított bennünket és irányított függetlenségi küzdelmeinkben.”

„Összes törekvéseink, összes nehézségeink és lehetőségeink ismereteseke voltak Bucurestiben. Elhatározó körülmények között gyakran kaptunk irányítást. Gyakran mérsékeltek harcos szenvedélyünket, ámde sokszor ott parancs arra, hogy rohamot indítsunk.”

A román király irányította a magyarországi román irredentát

Mihályi ezután elmondja, hogy Románia és a magyarországi erdélyi politikusok között

Károly király találkozása I. Ferenc Józseffel.

„Ma, amikor az egykori titkok már nyilvánosságra hozhatók, megmondhatom. — írja Mihályi — hogy

magá Károly volt az, aki az erdélyi románok sorsának biztosítása érdekében a memorandumokot szuggereálta nekünk,

akkori magyarországi román képviselőknek. Ezt a lépésünket Bucurestiből kapott irányítások szerint tettük meg. Ezekután érthető, hogy miután pozitív eredmények tekintetében vereséget szenvedtünk és a memorandum-perben összesen ötvenkét esztendei elzárásra ítélték az erdélyi románság vezetőit. Károly király erkölcsi kötelességének tartotta, hogy

a letartóztatott román vezetőemberek érdekében Ferenc Józsefnél interveniáljon.

Ez az intervenció a szükséges teljes diplomáciai tapintattal történt meg, egy fűrdőhelyen, Ischlben a két uralkodó egyszerű találkozója formájában. A román király ez alkalommal kérte a memorandum-perben elítélt politikusok szabadlábrahelyezését. Ime — kiált fel Mihályi — erdélyi küzdelmeinek során elhatározó kérdésekben, hogy jöttünk orientálódni, irányításokat és jelszavakat kapni Bucurestiből, amelyet az igazi román élet központjának tekintettünk.

Vajda és Goldis Vilmos császárnál.

Károly király azt a tanácsot adta az erdélyi politikusoknak, hogy álljanak állandó érintkezésben az óronániai politikai csoportok vezetőivel, akik a háboruig teljesen egyet is értettek a követendő politikát illetően. A háboru kitörése után Károly király megbízta Mihályit, tárgyaljon a román pártok vezetőivel, hogy azok milyen álláspontot foglalnak el. Marghiloman azt a tanácsot adta, hogy

igyekezzenek Erdély számára autonómiát kieszközölni, mert ha ezt a magyarok nem adják meg, Románia jogot kap a hármasszövetség felmondására.

„Az autonómia volt akkor Mihályi, szerint „a román nemzeti pártnak bevallott maximális programja”, ehhez azonban a magyar politikusok nem voltak hajlandók hozzájárulni. Berlinből ekkor történt a híres kísérlet a magyarok megpuhítására. A német kormány közbelepett az Erdély számára engedélyezendő autonómiáért, hogy ilyen módon megtartsa Romániát a hármasszövetség mellett. Ezt a mozgalmat ellensúlyozta Tisza István gróf audienciája a német császárnál, és ezzel kap-

a kapcsolat fenntartását órá bízták és évek során át kellett betöltenie ezt a nehéz és kényes politikai missziót. Mint a román nemzeti párt elnöke, neki sikerült a szlovák, szerb és román nemzeti képviselőket összehozni a budapesti parlamentben „a nem magyar nemzetek parlamenti csoportjában.” A szászok és a németek nem vettek részt ebben a csoportban, mert jobbnak látták az opportunitás politikáját követni, ami közvetlen előnyökkel ígért.

Mihályi cikkében ezután beszámol arról, hogy mint a román párt megbízottja,

tizenöt év alatt huszonkétszer volt igen jelentős audiencián Károly román királynál.

Károly király mindenkor a legrészletesebben érdeklődött a hegyeken túli mozgalmakról, az összes politikai és kulturális akciókról és a vezető emberekről, akik kezükben tartották az erdélyi románság erkölcsi és politikai vezetését. Még a háboru előtt Károly király kijelentette Mihályi előtt, hogy

legbensőbb meggyőződése szerint Erdély egy napon az igazság elveinek győzelme folytán egyesíthető lesz Romániával.

1905-ben Károly király és Erzsébet királyné fényképet adott Mihályinak, amelyre azt írták: „Türelem és bizalom.”

csolatban folyt le a román delegátusoknak a német császár által történt fogadása. Vajda S., Popovici és Goldis László voltak

Amikor Jásziék tárgyaltak, már megindultak a román csapatok.

Evégből elküldöttük Jassyba Popovici századost, aki Bratianu miniszterelnök következő irásával tért vissza.

„Fajunk legszentebb törekvései megvalósulnak. A múlt szenvedéseken túl generációk fognak vágyódva gondolni azokra a napokra, amelyeket most élünk. A legsürgősebb feladat, hogy szervezkedéssel, propagandával, erővel megakadályozzuk a magyarok ellenséges kísérletét, az anarchiának, a demagógiának uralkodását. A szervezkedéshez és a propagandához az alap természetesen az összes lelkeknek és az összes tartományoknak végleges egyesítése, mindez a „király” uralma alatt, aki ezen egyesítés szimbólikus zászlaját tartja,

Szabadság és jog mindenki számára, bármily fajhoz és bármily valláshoz tartozzék, széleskörű demokratikus fejlődés, választójogi reform és agrár-reform, megélhetési feltételek a munkásság számára.

Innen siettettük a fegyveres erő küldését, a hogyan kérték. Emlékeztetve Mihályi urnak velem való találkozására 1914 őszén Szinájában, ami után Károly király is fogadta, testvéri szeretettel üzenem mindenkinck: Hitünk győzedelmeskedett, fajunk hivatásában való töretlen hittel haladjunk előre.

1918. november 5—18. Bratianu.”

Ezzel a levéllel adta meg Bratianu román

Holnap kezdődik az aradi polgárok jelentkezése

Az illetőségi és választói lista első neve: Szabó Zoltán ny. tábornok. — Mindenki jelentkezék összeírásra.

(Arad, szeptember 5.) Holnap, pénteken reggel kezdődik meg az aradi városházán a jelentkezés az illetőségi és választói listába való felvételre. A mai napon már életbeléptették a délutáni munkát és ma estére teljesen befejeződtek az előkészítő munkálatok, úgy, hogy holnap reggel nyolc órától készen áll kilenc teremben a tisztviselői kar a jelentkezők fogadására. Ma délelőtt történt meg

az első felvétel az illetőségi és választói listába: Szabó Zoltán nyug. tábornokot vették fel.

Panflavin
PASTILLA
A légzőszerveinek fertőző zékes megbetegedéseitől

akkor Berlinben és tárgyaltak a német császárral. Tisza azonban hajthatatlan maradt.

Bratianu üzenete 1914-ben a román csapatok betöréséről

A végleges irányítást az erdélyi politikusok az első háborus esztendő őszén kapták meg Bratianu miniszterelnöktől. Bratianu Szinájában a Procopui villában tárgyalt Mihályival. Az erdélyi problema minden vonatkozását megbeszéltek. Bratianu szó szerint a következőket mondta a beszélgetés végén:

— „Mihályi ur, siess haza és nyugtasd meg az erdélyi testvérek felizgult lelkét, akik a román hadsereg betörését kívánják. Mondd meg nekik, hogy

nehogy valami forradalmat csináljanak addig, amíg én nem jelzem, hogy hadseregünk betör.

mert hiszen tudnivaló, hogy a legkisebb megmozdulásra valamennyiüket felkoncolják, már pedig nekem nem kell Erdély az erdélyiek nélkül.”

Ezután — folytatja Mihályi — elkövetkezett a forradalom, ezzel együtt azonban a káosz is. Egyik napról a másikra bizonytalan volt politikai helyzetünk és az életünk. Nem tudtuk, hogy akciónk önmagától, vagy akárk pedig a nemzetközi helyzettől fejlődik-e ki. Hiányoztak a megbízható híreink. Ebben az atmoszférában is a román kormánytól vártunk információkat az igazi helyzetre vonatkozólag,

miniszterelnök az irányítást a román nemzeti párt vezéreinek. Ugyanakkor, amikor Budapesten a Károlyi-kormány ingyen vonatokat bocsátott Mihályiék rendelkezésére, hogy előkészíthessék a gyulafehérvári gyűlést,

amikor tanácskozásokat kezdtek az időnyerésre dolgozó román politikusokkal, Erdély és Magyarország új viszonyairól, ugyanakkor már rég Mihályiék zsebében volt Bratianu levele, amely teljes programot adott az erdélyi román politikusoknak

Amikor a Károlyi-forradalom politikusi visszahívták Erdélyből a magyar csapatokat, hogy ne legyen vérontás, a velük tárgyaló és

rajtuk mulató Mihályiék már tudták, sőt sürgötték a román csapatok Erdélybe való bevonulását.

Mihályi Tivadar leleplezései mindenesetre nagyon érdekes dokumentumokkal egészítik ki azt, amit Magyarország feldarabolásából eddig tudtunk. Mihályi leleplezéseiből kiténik, hogy a román politikusok soha nem gondoltak komolyan a Magyarországgal való megegyezésre, akármilyen engedményeket kaptak volna az eddigieken felül, nem tettek volna le arról a tervről, hogy az erdélyi románságot és vele sokmillió magyart, szászt és egyéb nemzetiséget a román imperializmus alá helyezték.

A nyugalmazott tábornok ugyanis azt hitte, hogy ma kezdődik a jelentkezés, miután azonban meg akarták kimélni attól, hogy újból jelentkeznie kelljen, kivételesen elfogadták a jelentkezést és felvették a listába.

Ugyancsak holnap délelőttre hívták össze az új törvényt végrehajtó bizottságot. A bizottság, amely a prefektúrán tart ülést, Lázár Agoston dr. alispán — lapunkban ma közölt — álláspontjával foglalkozik, amely szerint a dovada-k tulajdonosai is felvehetőek a listába. Ilyen körülbelül 4000 van az egész megye területén.

Bucurestiből hazaérkezett **PALKOVITS** Cafe-Restaurantban Minden vasárnap d. e. 11-től
CSOKA JOSKA teljes zenekarával **HANGVERSENYEZ. S Ö R Z E N E**

Bocu Szevér meglátogatta Genfben Apponyit.

Barátságos a hangulat a román és magyar delegátusok között. — A két állam közös meg-
egyezéssel veszi a Népszövetség napirendjéről az optáns-kérdést. — Módot keresnek az
optáns-per közvetlen likvidálására.

Intervju Briand francia miniszterelnökkel egy pohár vermouth mellett.

— Az Aradi Közlöny Genfbe küldött munkatársától.

Bocu Szevér bánati miniszter meglátogatta gróf Apponyi Albertet, a magyar delegáció elnökét.

— Az ősz államférfiu — mondja Bocu Szevér — nagyon kedvesen fogadott s meg vagyok róla győződve, hogy ez a látogatás csak hasznára lehet a béke ügyének, melyet mindannyian őszintén akarunk.

Ennek a látogatásnak különösebb fontosságot tulajdonítanak genfi körökben, mivel Bocu Szevér volt az, aki ellenzéki képviselő korában nem egy alkalommal hívta fel az elhunyt Alexu Constantinescu miniszter figyelmét azokra a rengeteg visszaélésekre, amelyek a kisajátítási műveletek folyamán történtek. Itteni román körökben úgy tartják, hogy Bocu Szevér nagyot lendített az optánskérdésen ezzel a látogatással, mivel ellenkező esetben Apponyi Albert gróf nem viszonozta volna a látogatást. Arról is beszélnek, hogy Bocu Szevér hosszasan tanácskozott Antonia de román miniszterrel Románia magatartását illetően s hogy Antonia még a tegnapi nap folyamán nagyfontosságú jelentést küldött Maniu Gyulának.

Nincs kizárva, hogy Maniu Gyula ennek a jelentésnek a hatása alatt küldötte sürgősen Genfbe Lugoianu miniszterelnöki államtitkár, aki az éj folyamán érkezett ide Tilea Viorel képviselő kíséretében. Lugoianu és Tilea azonnal a Hotel des Bergues-be hajtottak, ahol hosszasan tanácskoztak Mironescu külügyminiszterrel, valamint Antonia de követtel.

Eddig kiszivárgott hírek szerint

Románia nagyfontosságú kijelentéseket szándékozik tenni a Népszövetség ama ülésén, a melyen az optánskérdést tárgyalják.

Egyesek szerint arról lenne szó, hogy Románia elfogadná egy döntőbíróóság határozatát, mások szerint pedig Románia lehetővé fogja tenni, hogy a két állam közötti újabb tárgyalások ismét felvéssenek.

Egy bizonyos: úgy Bocu Szevér, mint a román delegáció egyes tagjai meggyőződést szereztek arról, hogy Apponyi Albert gróf a legbékésebb szándékokkal van eltelve az ügy iránt s hogy az sincs kizárva, hogy egy ügyes diplomáciai beállítást után

mind a két állam abban állapodik meg, hogy visszavonják a Népszövetség elé terjesztett optánsügyet és hogy mégis megejtik a módját a kérdésnek a két állam között való közvetlen elintézésére.

Tény azonban, hogy Anglia jelenlegi kormánya s különösen ennek miniszterelnöke, azon a nézetben van, hogy

az optánsügyet teljesen ki kell zárni a Népszövetség tárgyalási programjából

s hogy mindent el kell követni, hogy a két állam egymás között intézze el véglegesen a kérdést.

Ebben a pillanatban tehát még nem tudni, hogy egyáltalán tárgyalás alá kerül-e az optánsügy Genfben. Mert amíg Apponyi Albert gróf a legkonciliánsabb hangon nyilatkozik mindenkinek ebben a kérdésben, a román delegáció tagjai a legnagyobb előzékenységgel állanak rendelkezésére a sajtónak, uton-útfélen hangoztatva, hogy

Románia minden olyan feltételt hajlandó elfogadni, amely megegyezhetik a nemzet identitásával.

Nincs egyetlen tagja ennek a román delegációnak, aki ne látná be, hogy mennyire szükséges lenne ezt a kérdést békés uton elintézve kikapcsolni egyszer és mindenkorra a nemzetek közötti konfliktusok ütközőpontjából.

A Népszövetség ülésének egy rövid kis szünetét akartam felhasználni arra, hogy Briand francia miniszterelnökkel beszélgessek. Szeren-

csém volt. Az energikus arcú ősz politikus gondolatokba mélyedve ült a büffében, egy pohár vermouth mellett. Olyan komoly, gondolkodó arccal nézett előre, hogy féltem megszólítani. Végre önmagamot felbátorítva, az asztalhoz léptem.

— Nem intervjut kérek excellenciától — kezdtem — hiszen ennek itt nincs is helye. Csak egy rövid igent, vagy nemet szeretnék hallani, vagy egy rövid választ erre a kérdésre:

Elérkezett-e már az ideje annak, hogy a ki-

A kormány is beleavatkozik az Astra-gyári sztrájkba?

A munkásság mai gyűlésén a sztrájk folytatása mellett döntött. — Malaiu munkaügyi vezérfelügyelő, aki résztvett a gyűlésen, nyilatkozik az Aradi Közlönynek. — A vezérfelügyelő pesszimiztikusan itéli meg a helyzetet. A sztrájkolóknak nyomorba döntik a családjukat.

((Arad, szeptember 5.) Az aradi Astra-gyár sztrájkoló munkássága ma reggel kilenc órára gyűlést hirdetett a nyári színház épületében. Az összegyűlt munkásság teljesen megtöltötte a helyiséget. Petan Antal, a sztrájkoló munkások tárgyaló bizottságának elnöke volt az első szónok, aki részletesen ismertette a jelenlegi helyzetet és a napokban Aradon tartózkodó Mirto alminiszterrel folytatott megbeszéléseket. Az alminiszter megígérte, hogy az ügyet a minisztertanács elé fogja terjeszteni, azonban eddig semmiféle intézkedés nem történt. Bejelentette, hogy a mai gyűlést a munkaügyi felügyelőség kivánságára hívták össze, mert ismerni akarják a munkások hangulatát. Felvetette a bizalmi kérdést és kérdést intézett a munkásokhoz, hogy kívánják-e a sztrájk további folytatását.

A munkásság többsége úgy döntött, hogy megbizik a jelenlegi vezetőkben és amíg kivánságukat nem teljesítik, a sztrájkot nem hagyják abba.

Radix Károly, Csermák János munkások szólaltak még fel, akik a sztrájk folytatása mellett foglaltak állást. A gyűlésen jelen volt Malaiu János központi munkaügyi vezérfelügyelő, Clonda h. munkaügyi felügyelő és a rendőrség részéről Detesan és Adamovici komiszárok, valamint Mihailovics bünygyi titkár.

Felülvizsgálják az aradmegyei földosztásokat.

Grunau vezérfelügyelő Borosjenő községben kezdte meg az igényjogsultak kihallgatását. Minden jogos panaszt meghallgat a miniszteri biztos.

((Arad, szeptember 5.) Tegnap egy belügyminiszteri vezérfelügyelő érkezett az aradmegyei Ineu (Borosjenő) községbe, ahol az agrárreform folyamán történt földosztások ügyét vizsgálja felül. Grunau vezérfelügyelő kiküldetését az tette szükségessé, hogy a minisztériumhoz számos feljelentés érkezett, amelyek szerint

sokan kimaradtak az igényjogsultak névjegyzékéből, viszont sokan jogtalanul kaptak földeket.

A feljelentések nyomán a vezérfelügyelő már tegnap megkezdte az ügy aktáinak felülvizs-

sebbségi kérdést komolyan tárgyalják és elintézzék?

Briand csodálkozva néz rám. Látható, hogy valóban szokatlannak tartja, hogy a büffében szólítják meg. Rövid pillanat, a szigorúság elsimul arccáról és szivélyes mosollyal helyet mutat. A miniszterelnök kezét szorít velem, rövid ideig nem szól egy szót sem. Már-már azt hittem, hogy a kérdésemre nem is válaszol, amikor közelebb hajol hozzám, homlokáról letörli a verejtéket és így szól:

— Békésebb hangulatra és körülményekre van szükség, hogy a kisebbségek kérdését véglegesen elintézzük.

Többet nem mondott. Felállt, elbucszott és lassu léptekkel elindult az ülésterem felé. Én ottmaradtam az asztal mellett. Meglepetve bámultam a világhírű politikus felé és gondolkodtam válasza felett. Mit is mondott? Semmit! Tényleg jó diplomata lehet ez a Briand.

Doktor Stervius.

Alkalmunk volt beszélgetést folytatni Malaiu vezérfelügyelővel, aki a sztrájk jelenlegi állásáról a következőket jelentette ki:

— Látszólag semmi újabb fejlemény nem történt, azonban a mai gyűlésből láthattuk, hogy a mesterségesen szított elégedetlenség a munkásságban megszilárdította a sztrájk folytatásának gondolatát.

A helyzetet pesszimiztikusan itélem meg és nem hiszem, hogy a munkások engedékenységet fognak mutatni. Valószínűleg szükségesnek fog mutatkozni, hogy a kormány avatkozzék bele az ügybe, mert a sztrájk minél előbb véget kell vetni.

Ennek a munkásmozgalomnak, amely, dacára annak, hogy nyugodt lefolyása, de a legkomolyabb mozgalmak egyike, súlyos gazdasági és társadalmi következményei is vannak. A munkások nem voltak anyagilag felkészülve a sztrájkra és a makacs kitartásukkal családjukat, gyermekeiket teszik tönkre. Pénz hiánya miatt nem tudják iskolaköteles gyermekeiket beírni és nem képesek tankönyveket vásárolni nekik. Számos családról van szó, ami jelentős gazdasági és társadalmi tényező ebben a városban. Vigyázó László ur, az Astra-gyár igazgatója jelenleg Bucurestiben tartózkodik és nincsen kizárva, ha visszaérkezik Aradra, magával hozza a megoldás kulcsát.

Felülvizsgálják az aradmegyei földosztásokat.

Grunau vezérfelügyelő Borosjenő községben kezdte meg az igényjogsultak kihallgatását. Minden jogos panaszt meghallgat a miniszteri biztos.

((Arad, szeptember 5.) Tegnap egy belügyminiszteri vezérfelügyelő érkezett az aradmegyei Ineu (Borosjenő) községbe, ahol az agrárreform folyamán történt földosztások ügyét vizsgálja felül. Grunau vezérfelügyelő kiküldetését az tette szükségessé, hogy a minisztériumhoz számos feljelentés érkezett, amelyek szerint

sokan kimaradtak az igényjogsultak névjegyzékéből, viszont sokan jogtalanul kaptak földeket.

A feljelentések nyomán a vezérfelügyelő már tegnap megkezdte az ügy aktáinak felülvizs-

gálását, míg holnap az egyes kihallgatásokra kerül a sor. A vizsgálat körülbelül öt-hat napig fog tartani.

Borosjenőről Grunau vezérfelügyelő Sikula községbe megy át. A sikulai igényjogsultak ugyanis a borosjenői földekből kérnek, ugyanakkor, amikor a borosjenőieket sem elégitették teljesen ki. A vezérfelügyelő ezt a kérdést is megvizsgálja, meghallgatja az érdekeltek panaszait és kivánságait, amelyekről jegyzőkönyvet vesz fel. Előreláthatólag Grunau vezérinspektor csak a jövő hét elején utazik vissza Bucurestibe.

VÁROSI MOZGÓFÉNYKÉPSZÍNHÁZAK MŰSORA

„CENTRAL” mozgóban Str. Russu Simerianu, volt Aulich L. uca
Romániában Aradon először! Pekár Gyula novellája
nyomán:

Mária nővér.

Főszerepben: IRIS ARLEN, WERNER PITSCHAU.

Előadások pontosan délután 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

„ELIT” városligeti mozgóban
Három asszony egy férfi

(A mai Európa társadalmi korköpe.)

Fősz.: Mona Maria, Szörény Gyula, Angello Ferrari.

H I R E K.

Lángoló szénásszekér az országuton.

A megrémült béres felakasztotta magát.

Tordáról jelentik: Borzalmos látványban volt részük tegnap az újtordai országut járó-kelőinek. Az országuton egy lángban álló, gazdátlan szénásszekér rohogott, élén megvadult ökrökkel. A szekér tulajdonosa Gönci András újtordai gazdálkodó, aki bérését szénát gyűjteni küldte a mezőre. Szénagyűjtés után a béres megrakodva tért hazafelé, miközben cigarettára gyújtott és az égő gyufát véletlenül a széna közé ejtette. A gyufától azonnal lángra lobbant a széna, de a béres csak akkor vette észre a tüzet, amikor már ruhája is égni kezdett.

Az utolsó pillanatban sikerült meggránia a szekérről, amelyet azonnal elragadták a megvadult ökrök. A következményektől való félelmében a béres elbujdosott és ma találtak rá az újtordai temetőben, ahol egy iára felakasztotta magát.

— Időprognózis. Meleg és helyi zivatarokra hajlamos idő várható.

— **Meghosszabbítják a parlament nyári szünetét.** Bucurestiből jelentik: Az Adeverul megerősíti azt a hirt, hogy a parlament nyári szünetét egy hónappal meghosszabbítják és a téli ülészak csak november 15-én veszi kezdetét. Ennek oka egyrészt az előző ülészak meghosszabbítása, másrészt pedig Maniu miniszterelnök azt akarja, hogy a legutóbbi ülészakon megszavazott törvények, elsősorban a közigazgatási reform, november 15-ike előtt alkalmaszabba lépjenek.

— **A kormánypart aradi parlamentterjelenek értekezlete.** Ma délben a nemzeti-parasztpárt aradi parlamenti képviselői tanácskozást tartottak az aradi megyei prefekturán. Pop C. István kamarai elnök vezetésével. A tanácskozásról, amelyen Marsieu Iustin dr. megyei prefektus, valamint Luta i Cornel dr. interimár bizottsági elnök is résztvett, nem nyilatkoztak az értekezlet résztvevői, azonban — hír szerint — a küszöbön álló megyei és városi tanácsválasztásról volt szó.

— **Románia helyzete javult a hágai konferencia után.** Bucurestiből jelentik: A külügyminisztérium értesülése szerint Románia helyzete a hágai konferencia után jelentősen javult és ennek következtében biztosítva lett a háborús adósságok fedezése a jóvátételi kompenzációból. A külügyminisztérium erről a kérdéssel további közléseket egyelőre nem tesz, miután ezzel az ügyvel kapcsolatban a diplomáciai tárgyalások folyamatban vannak.

— **Felülvizsgálják a vasúti munkáspénztár működését.** Bucurestiből jelentik: A kormány elhatározta a vasúti munkáspénztár működésének, a kiderített szabálytalanságokra való tekintettel, kezdetől való szigorú felülvizsgálását.

— **Házasság.** Groszman Anna és Ueberall János házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Az ár elmosta a csernovitz—dornawatrai vasutvonalat.** Csernovitzból jelentik: Tegnap óriási felhőszakadás következtében a folyók és patakok kiléptek medrükből. Az ár elmosta a dornawatra—csernovitz vasutvonalat és emiatt a vasúti közlekedés néhány órán keresztül szünetelt. A vasut kára félmillió lej.

— **Legveszélyesebb Londonban — a gyalogjárás.** Londonból jelentik: A legújabb közlekedési statisztika szerint az angol fővárosban a legveszélyesebb — a gyalogjárás. Az elmúlt évben London uccáin 1237 halálos kimenetelű baleset történt, amelyből 833 gyalogjárókat ért.

— **Vizszánkóval az Oceánon keresztül.** Londonból jelentik: Egy amerikai mérnök vizi-szánkót talált fel, amely 75 méteröldet száguld be óránként. A vizszánkó 40 és fél láb hosszú és 9 láb széles. Három motor hajtja, amely összesen 365 lóerős. Az utaskabin a közepén foglal helyet. Az új jármű 45 000 dollárba kerül. A feltaláló egyelőre a floridai partokon próbálja ki gépét, majd atkel az Atlanti óceánon.

— SZENTGYÖRGYI EMIL NŐI DIVATKERESKEDŐ

ARAD, NEUMAN-PALOTA, szokásos külföldi bevásárlási utjáról hazaérkezvén, tisztelettel értesíti a n. é. vevőközönségét, hogy Bécsből, Berlinből és Párisból a legújabb, legszebb és legdivatosabb kelméket hozta az őszi és téli szezonra. Készpénzzel nyvuk felvilágosítást a divatról, nemcsak az anyagokat illetőleg, hanem színeket és faconokban is. Saját érdekében teszi mindenképpen szükségletének beszerzése előtt vételkötelezettség nélkül megtekintni az újdonságokat, mert szövetekben, selymekben, csipkékben, bársonyokban, fehérneműanyagokban és vászonáruban a raktár gazdag választékban minden igényt kielégít.

A palesztinai zsidóság ma gyásznapot tartott

Kanadában tegnap 40.000 zsidó tüntetett. — Az angol belügyi államtitkár Jeruzsálembe utazott.

Londonból jelentik: A palesztinai jelentések szerint az angol katonák 260 arab parasztot kísértek Liffkábót Jeruzsálembe. A palesztinai zsidóság betartotta a főrabbi által elrendelt gyászböjtöt és mindenütt gyászistentiszteleteket rendeztek. Megállapítást nyert, hogy Hebron és Saffed kivételével egyetlen na-

gyobb zsidó telepet nem támadtak meg. — **Montreálból jelentik:** A katonai Montreálban tegnap 40.000 zsidó tüntetett a palesztinai események miatt.

— **Ujabb letartóztatások a Frankfurti Biztosító ügyében.** Frankfurtból jelentik: A Frankfurti Biztosító botránya újabb szenzációs fordulatot nyert. A biztosítónak két igazgatóját és az összeomlott banknak egyik aligazgatóját letartóztatták.

gyobb zsidó telepet nem támadtak meg.

— **Montreálból jelentik:** A katonai Montreálban tegnap 40.000 zsidó tüntetett a palesztinai események miatt.

Kairóból jelentik: Short Afréd angol belügyi államtitkár ma megérkezett s továbbutazott Jeruzsálem felé.

Lezajlott a felvételi vizsga az aradi magyar tagozatu gimnáziumban.

Az első osztályba 62 tanuló iratkozott be, 9 nem jelentkezett, 3 elbukott a mai vizsgán.

(Arad, szeptember 5.) Ma délelőtt tartották meg a felvételi vizsgát a Mihai Viteazul (Ferenc)-téri polgári iskola magyar tagozata első osztályában. A törvény szerint ugyanis, ha az első osztályra ötvennél több a jelentkező, felvételi vizsgán kell megrostálni a tanulókat.

Összesen 62 diák jelentkezett, ebből kilencen nem jelentek meg a vizsgán és hárman elbuktak. Az iskola magyar-tagozata első osztályának így ötven tanulója marad. Az iskola igazgatósága a leghumánusabb módon folytatta le a felvételi vizsgát.

Négy napra felfüggesztették a Tuka-per tárgyalását.

A védelemnek fel kell készülni az új vallomások megcáfolására.

Pozsonyból jelentik: A Tuka-per mai tárgyalásán az elnök több iratot olvasott fel, majd Tuka utleveléből megállapította, hogy Tuka abban az időben, amikor a bécsi kémiroda megalakult. Bécsben tartózkodott, Tuka erre kijelentette, hogy nem volt abban az időben Bécsben.

Tuka védője ezután kérte a bíróságot,

hogy miután a két bécsi tanu vallomása új helyzet elé állította a védelmet és ezen vallomások megcáfolására fel kell készülniök, a tárgyalást négy napra függeszék fel. A törvényszék helyt adott a védelem kérésének és a tárgyalást hétfő reggel 8 óráig felfüggesztette.

Ninesen annál poloska,
Kinél LOVAS kiltja:

Arad, Strada Oltuz (Mlés-ucca 111.

— **Egy évi börtön betörésért.** Az aradi törvényszék Alexandrescu—Ionescu szüneti büntetőtanácsa ma ítélkezett Lupsan Iuon 21 éves korokorai gazdálkodó felett, aki betört Tamuta Demeter mikalakai gazda lakására és onnan különböző értéktárgyat lopott. A törvényszék Lupsant egy évi börtönre ítélte. Az elítélt enyhítésért felebezett.

— **A szocialisták feljelentettek egy lupényi mérnököt.** Bucurestiből jelentik: Az Adeverul petrosényi tudósítójának jelentése szerint, a zsilvölgyi munkások feljelentették a hatóságoknál Olariu lupényi bányamérnököt, aki Munteanu és Buciuman érdekében propagandát fejt ki és béremelést ígér azoknak a munkásoknak, akik kilépnek a szocialista szervezetből.

— **Két havi elzárásra ítelt a törvényszék egy tolvaj kereskedőjét.** Varga Béla aradi kereskedője állott ma délelőtt az aradi törvényszék Alexandrescu—Ionescu szüneti büntetőtanácsa előtt. Varga ellen az ügyészség azért emelt vádat, mert Kellner Béla Bul. Regele Ferdinand 58. sz. alatti lakostól különböző tárgyakat lopott. A törvényszék a kereskedőjét lopás miatt két havi elzárásra ítélte, amit a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vett és elrendelte Varga azonnali szabadlábra helyezését.

— **Öngyilkos szabadságos katona.** Ma délelőtt telefonon jelentették az ügyészségen, hogy Szida György bodesti legény, aki a 17. gyalogezrednél szolgált és most szabadságon volt otthon, lakásának udvarán egy félreeső helyen felakasztotta magát. Mire az öngyilkosságot felfedezték, az életunt szabadságos katona már halott volt. Tettének okát nem sikerült megállapítani.

— **A villám belesapott egy repülőgépre.** New-Mexikóból jelentik: A San Francisko nevű amerikai repülőgép lezuhant. A gépen a pilóta, a mechanikus, segédmechanikus és öt utas foglalt helyet, mindannyian meghaltak. A vizsgálat megállapította, hogy villám csapott a repülőgépre s ez okozta a katasztrófát.

— **A budapesti sakkverseny állása.** Budapestről jelentik: A nemzetközi sakkverseny mai állása a következő: Capablanca 3 és fél pont, Havasi, Rubinstein 3, dr. Vajda, Tartakower, Sepiorka 2 és fél, Von der Bosch, Canai 2, Steiner, Thomas, Monticelli 1 és fél, Call, Brokesch 1, Brinckmann fél pont.

— **Pokolgép a hálószobában.** Schleswigből jelentik: Grimpe helyettes elnök hálószobája előtt tegnap éjszaka 2 órakor a szolgálóleány pokolgépet fedezett fel. A leánynak volt annyi lélekjelenléte, hogy a bombát kivigye a kertbe. A kormányelnök azonnal értesítette a rendőrséget, amely a pokolgép drótfalt elvágta s a merényletet így meghiúsította.

— **A londoni szállodákban nem türnek meg néger vendéget.** Londonból jelentik: Sajátságos bánásmódban részesítették az angol fővárosban Abolt Róbert néger milliomot. Aboltit, mint a legelterjedtebb amerikai néger újság a „Chicago Defender“ kiadóját, világméretű utazása közben mindenütt szívesen üdvözölték, csupán a londoni szállodákban hozták tudomására, hogy jelenléte nem kívánatos. A néger milliomot, aki bőkezűségéről híres, körülbelül harminc londoni szállodából utasították ki.

— **Oroszországban erősödik a terror.** Riga-ból jelentik: A szovjetrendszer Oroszországban a terjedő fehér agitáció következtében veszélyben van. Emiatt a terror még erősebb, mint eddig volt.

LEGUJABB.

A Banca Nationala leszállítja a kamatlábat

Burileanu kormányzó hazaérkezése után ismét nyolc százalék lesz a kamatláb.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) E hét folyamán Párisból hazaérkezik Burileanu, a Banca Nationala kormányzója. A Banca Nationala igazgatósága ezután nagyfontosságú értekezletet fog tartani

a napirenden lévő pénzügyi problémák megoldása ügyében.

Értesülésünk szerint valószínű, hogy ez alkalommal a Nemzeti Bank ismét 8 százalékra szállítja le a kamatlábat.

Pop C. István lemond a kamara elnökségéről és visszavonul a politikai küzdelmekről.

Lemondásának célja a pártok közötti közvetítés lenne. — Magas közjogi méltóságot szántak Pop C. Istvánnak. — Aradon nemzetipárti körökben nem tudnak a változásról.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Rador jelenti: Jól informált politikai körökből származó értesüléseink szerint Pop C. István kamarai elnök rövidesen lemond erről a méltóságáról és teljesen távoztartja magát a politikai küzdelmekről. Lemondásának célja egyelőre a politikai pártok közötti közvetítés lenne, azután pedig egy magas közjogi méltóságot fog betölteni, amennyiben valószínű, hogy ilyen állásban változás következik be. Ellenzéki körökben a bekövet-

kezendő változás hírére máris igen élénk mozgólódás tapasztalható.

A késő éjszakai órákban érkezett szenzációs híradás nyomán érintkezést kerestünk Pop C. István lakásával, ahonnan azt az információt kaptuk, hogy Pop C. István ma délután konopi birtokára utazott. Az aradi nemzeti-parasztpárti körökben az ügyről nem bírnak tudomással és így ma éjszaka a hír ellenőrzése lehetetlen volt.

— Tizennégy leányról kiderült, hogy fiu. A szmirnai állami dohánygyárban érdekes esemény történt. A hatóságok hosszas vizsgálat után letartóztattak tizennégy fiatal munkásleányt. Kiderült, hogy a letartóztatott leányok — fiatalemberek. A dohánygyár igazgatósága ugyanis csak leányokat alkalmaz bizonyos munkákra. Ezek a fiúk, hogy megtévesszék a vezetőséget, leányruhába öltöztek és már hónapok óta dolgoznak a gyárban. A fiatalok letartóztatása után a rendőrtyűsz csak kihágás címen tartotta fenn a vádat és valamennyi vádlottat szabadonbocsátották. Eljárás indult meg ellenük. Az állásukra most valódi leányokat szerződtetett a dohánygyár.

— Áramszünetelés. A villanytelep közli, hogy vasárnap, folyó hó 8-án az áramszolgáltatás vezetékjavítás miatt szünetelni fog reggel 7 órától déli 12 óráig az Erzsébetvárosban (Perneava).

— U. Éghy Ghysa gimnasztikai kurzusainak — felnőttek és gyermekek részére — beiratkozásai megkezdődtek. Bohus-palota.

— Stern Rózsai hegedűművész nő tanfolyamát szeptember 15-én megkezdte. Akadémiai vizsgákra előkészít. Jelentkezni lehet szeptember 6-tól naponta délelőtt 9—11-ig és délután 4—6-ig zene-szalonzájában Minorita-palota, I. kapu, I. em., 1. aító.

— Az Uj Idők e heti számában Zilagy Lajos folytatja a „Szökevény” című rendkívül érdekesítő regényét és Cushman nagyszabású amerikai regényét. Ott találjuk dr. Manning Vilmos egyetemi tanár a rákos megbetegedésről és annak gyógyítási módjáról szóló komoly és értékes tanulmányát. Novellát írt Pásztor József, elbeszélést Bibó Lajos. Szép Ernő Hortobágyi hangulatok címen Ilkusz hangon írta meg az alföld szépségeit. Verset írt Falu Tamás és Csengeri János. Fényképeket közöl az esztergomi képtár kincseiről, a magyarok világkongresszusáról. Beszámol az Itodalom „ezüjabb eseményeiről, amelyet az Uj Idők rendkívül népszerű rovatát tesznek teljessé. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 300 lej. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal, Budapest, VI. András-syut 16.

Mozi.

xx Hatalmas sikert aratott a Mária nővér, amelyet ma este mutatott be a Lovarda-téri Central-mozi. A Pekár Gyula novellájából átdolgozott filmszcenárium megható történet keretében állítja be a festő és az apacanövendék tragikus szelémét. Izzó szenvedélyük dacára a Sors véglegesen elválasztja a szerelmeseket és Mária nővér visszatér a kolostorba, feledést keresni. Iris Arlane és Werner Pitschau tudásuk legjavát nyújtják a Mária nővér-ben és felejthetetlenül szép alakításával érdemelték ki a közönség elragadtatását. (—)

Másfélmilliárd Csehszlovákia felszabadításáért.

Prágából jelentik: A minisztertanács mai ülésén Benesnek a hágai konferenciáról tett jelentésével foglalkozott. Benes a felszabadulási adósság ügyében tett jelentést, amely szerint

Csehszlovákia másfél milliárd cseh koronát fizet felszabadítási költségek címén. Az összeget a nagyantant rendelkezésére Romániának és Jugoszláviának írteti ki, amely elpusztított területei kártérítéseképpen kapja a pénzt.

Csehszlovákia a másfél milliárdot anyagi szolgáltatásokban és hadseregfelszerelési cikkekben fizeti.

Ezzel kapcsolatosan a kormánykoalícióhoz tartozó cseh néppárt hivatalos lapja, a Prasski-Vecernik, a következőket írja:

„A háború után 14 évvel derült ki, hogy nem Benes és Masarik, nem a cseh légiók szabadították fel Csehszlovákiát, hanem az angolok, franciák, olaszok, amerikaiak és japánok. A megadott szabadságért most nyújtották be a borsos összegekről szóló számlájukat. Ha másfél milliárdot kell fizetnünk a szabadságért, az nem felszabadulás. Szép üzlet volt az egyes hatalmak részére, amelyek üzletet csináltak a háborúból.”

A lap cikke nagy feltűnést keltett.

Nyilvánosságra került a kisantant titkos katonai szerződése.

A népszövetségi delegátusok között kínos feltűnést keltett egy genfi lap leleplezése. — A Journal de Genève részletesen leközli a titkos egyezmény tartalmát.

(Az Aradi Közlöny Genfben kiküldött munkatársának távirata.) A Népszövetség most ülésező delegátusainak körében óriási feltűnést keltett a Journal de Genève legutóbbi számában

megjelent cikk, amely teljes részletességgel leközli a kisantant államai között létrejött titkos katonai egyezményt. A Journal de Genève cikkének pontos fordítása a következő:

— A kisantant-államok között fennálló katonai szerződések a közöttük fennálló politikai szerződések második pontján alapulnak. A sorrend szerint elsőnek a csehszlovák-jugoszláv, azután a csehszlovák-román és végül a román-jugoszláv katonai egyezmény jött létre.

A csehszlovák-jugoszláv katonai egyezmény, amelynek lényeges pontjait 1928. március hó elején legutóbbára Prágában tárgyalták le a jugoszláv kiküldöttekkel, pontosan felsorolja azokat az erőket, amelyeket Csehszlovákia egy jugoszláv-olasz háború összeütközés esetére a magyar határon Pozsony környékén összevonni köteles. Az egyezmény két részből áll. Az egyik rész megállapítja azokat a katonai intézkedéseket, amelyeket Magyarország semlegessége esetén kell foganatosítani, a második rész pedig azokat, amelyek akkor lépnek életbe, ha Magyarország valamelyik szerződő fél ellen támadólag lépne fel.

A csehszlovák-román katonai egyezmény arra az esetre vonatkozik, ha Magyarország a szerződő felek valamelyikét, tehát akár Csehszlovákiát, akár Romániát megtámadná. Erre az esetre most folynak a tárgyalások a két hatalom vezérkarai között olyan irányban, hogy megállapítsák, mind-egyik fél milyen erőket köteles Magyarország ellen felállítani? Az egyezmény második része intézkedéseket tartalmaz arra az esetre, ha a szerződő felek valamelyikét egy más hatalom, mint Magyarország támadná meg. Ebben az esetben a szerződő felek kölcsönösen kötelesek Magyarország ellen azonnal mozgósítani az egész magyar-román, illetve magyar-csehszlovák határvonal megszállására, még abban az esetben is, ha Magyarország semlegességét azonnal kinyilatkoztatná. A román erők Szatmár és Temesvár körül volnának csoportosítandók. Az egyezmény első második része pontosan megállapítja azokat a katonai intézkedéseket, amelyeket a felvonult erők Magyarország semlegessége esetén is foganatosítani kötelesek.

A román-jugoszláv katonai egyezmény nemcsak Magyarország, hanem Bulgária, sőt Szovjetország ellen irányuló intézkedéseket is tartalmaz.

Az egyezmény 1928 elején bizonyos változásokon ment át. A módosítások oka az volt, hogy Jugoszlávia Olaszországgal szemben fokozottabb erőfeszítésre érzte magát kényszerítve. Az 1928 év elején történt módosítás után az egyezmény határozatai kimondják, hogy Magyarországot vagy Bulgáriát a két fél azonnal megtámadja, ha Magyarország valamelyik szerződő fél ellen háborús cselekedetnek minősíthető lépést tesz. A Szovjetország ellen vállalt kötelezettség Jugoszláviát arra kötelezi, hogy Románia ellen irányuló orosz támadás esetén Oroszországnak hadat üzenjen.

A kisantant katonai egyezmények megújítására vonatkozólag 1929 április havában tárgyaltak Bucarestben a kisantant katonai kiküldöttek és ezeket a tárgyalásokat 1929 május 18-ika és 24-ike között folytatták. A tárgyalásokon Nollet tábornok, a francia legfelsőbb haditanács tagja is részt vett, a kisantant részéről pedig az érdekelt államok vezérkari főnökei voltak kiküldve.

A szerződések módosítása főleg abban állott, hogy a három kisantant-állam Magyarország elleni erőfeszítése egyenként osztassék meg, továbbá szabályoztatott a közös fővezérlési kérdése, valamint a felszerelés és orókifejtés egységessége és gazdaságossá váló tételle. Az ezekben a kérdésekben hozott konkrét kérdések ez év folyamán lesznek végleges formába öntve.

A lap cikke főként a jelenlévő kisantant-diplomaták körében keltett nagy feltűnést, a kisantant-delegátusok azonban egyelőre minden nyilatkozattételt megtagadnak és kormányaik utasítására várnak, hogy megcáfolják a titkos egyezmény híreit. Az ügy annál érdekesebb, miután nemrégben a Prágában megjelent Česko Slovo kézzelt részleteket

közölni az egyezményből és akkor minden kisantant-állam erélyes cáfolatot közölt, melyben kijelentette, hogy semmiféle titkos katonai egyezmény nem létezik a kisantant államai között. Politikai körökben ezért most feszült érdeklődéssel várják, mit nyilatkoznak a Journal de Genève cikkére az érdekelt államok.

HAT HENGERREL A HAVASOK KÖZÖTT

Az utolsó stációk . . .

Sorok a herculesfürdői rablóbarlang gyertyásemlékiról. — Általában melankólikusak vagyunk mert közeledik Arad. — Az utolsó szakasz . . . Otthon . . .

Utinapló egy nyári autóturáról.

(Arad, szept. 5.) Nincs már sok hátra. Néhány szin még, néhány romantikus jelenet, mely lehangelődés Temesvár és Arad között és aztán vége ennek is. Mint mindennek, ami szép volt.

Herkules és Buziás.

Nyakunkon ült az eső, de a piros autó versenyt száguldott a viharfelhővel a Cserna völgyében. Kopár, száraz hegyek és lent a haragos, veszekedő folyó, mögöttünk a fenyegető ég... nagyon szép rohanás volt a délutánban. És némi rezignáció is vegyült az egészbe. Mert eszünkbe jutott, hogy Arad már csak 270 kilométer és, ha nagyon akarnók lát még éjjel előtt otthon lehetnénk. De nem astartuk még. Lekanyarodtunk egy hidon és pár perc múlva Herkules-fürdő villái között baktattunk „la pas“ azaz lépésben.

Herkules?... Hát az igen. Kétségtelenül Erdély legszebb, legkulturáltabb fürdője. Igaz, hogy a Dáciában volt szívük 400 lejt elkérni egy szobaért, na de nem muszáj mindenkinek a Dáciában lakni. Mi is egy penzióban szálltunk meg és nem volt okunk semmi panasza. Másnap megnéztük a rablóbarlangot. Furcsa naiv romantikájú hely, ahol egy mesélő öreg gyertyákat ad a jámbor idegenek kezébe és a pisilakó fényénél hátborzongató történeteket mond el, amik azonban így sem hatnak már. Különböző rájuk nem hatottak, akik megjártunk egy pár rablós hegyet-völgyet, de egy gyanus lovason kívül egyebet nem látunk. Igaz, hogy attól igen megilletődünk, na de az még Gyergyó környékén történt. És az is lehet, hogy valami vidéki birtokos volt szegény. A gyertyás öreg azonban megkapta husz lejét és azt hiszem ez volt a lényeg.

A következő nap délelőttjén bucsut mondtunk kaszinónak, a kurszalónak s hűvös, őszikabátos időben indultunk utnak Karánsebes—Lugos felé. Otthon felé integető, csaknem ismerős tájak mindenfelé, de a tisztelt turatársaság nem nagyon örült. Ellenkezőleg. Még a szöke tengerészkapitányé is egész szótlan lett. Ami pedig a legnagyobb ritkaságok közé tartozott. Hiába az elkövetkezendő egészen biztos és szürke hétköznapi árnyéka ideért már és egyre jobban takarta el a napot. A mi napunkat.

Délután háromkor Buziás parkja mellett állottunk meg. Itt már stilszerűen csendes és hervatag volt minden. Nagyon illett melankóliánkhoz. A kánikula is jelezte, hogy nagyon közel vagyunk már Aradhoz és vagy három négy hazai gépkocsi üdvözölte halkán autónkat. Csak úgy szokásból végimentünk a bazársoron, de már anizixirásra se volt kedvünk. Pedig eddig valóságos postaforgalmi zavart idéztünk elő levelezőlapadatainkkal. Ahoi kicsit megpihentünk, első dolog volt a képeslapírás. Most?... Minek?... Hiszen két-három óra múlva már otthon vagyunk.

Csak ez ne lett volna..

Meg is történt. Egy kis uzsonna és hat óra tájban már Temesvárt is elnyelte mögöttünk a por. Ahogy kiértünk az országútra, szorongó érzés fogott el. Nem csoda. Rátértünk az ország egyik legrosszabb országútjára. És mily kegyetlen sors: pont a befejezőszakaszra jutott ki ez. Amikor ide valami szép száguldás illett volna fehér simaságon De eleinte halk remények ébredtek. A város határában friss kavicsolásokat észleltünk. Traján szakértően hajolt ki.

— Te jó Isten — csodálkozott — csak nem javították itt meg az utat?!

Kitűnő gépszakértőnk csakhamar megnyugtató választ kapott. Magától az uttól. Azt mondta, hogy „nem“. És ezt úgy fejezte ki, hogy hatalmasat nyekkentett a gépen, amelynek összes eresztékei felsírtak erre a gorombaságra. Ezzel meg is kezdődött a harc. A küzdelem a kerékkötőkkel, a gödrökkel, a kátyukkal, amelyek évtizedek bűneinek tükröl-

teknék, amelyek valóságos merénylet a polgárok élete, vagyona, az ország gazdasági élete ellen. Sűrűn emlegettük a múlt kormányok tag-

Két lejjel leszállították Aradon a kenyér és liszt árát.

A lisztkereskedők és pékek tiltakoztak az árleszállítás ellen és üzleteik bezárásával fenyegetőznek. — A husarak a régiék maradtak.

(Arad, augusztus 5.) Ma délelőtt ülést tartott az aradi ármaximáló bizottság, amely nagy vita közepette jelentékeny módon leszállította a liszt és kenyér árát. Az ülésen Dirlea Vazul referens és Hacker Mór piaci biztos javasolták, hogy az új buza alapárát 550 lejben állapítsák meg és ennek megfelelően egy lejjel szállítsák le úgy a liszt mint a kenyér árát. Ezzel szemben a bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az új buzának nem 550 lej, hanem 500 lej métermázsája és így két lejjel kell leszállítani úgy a liszt mint a kenyér kilogrammját.

A város vezetőségének álláspontja ellen a lisztkereskedők jelenvolt képviselői tiltakoztak s kijelentették, hogy ilyen árak mellett nem tudnak eladni, úgy, hogy bénytelenek lesznek bezárni üzleteiket. A pékek képviselője, Kiss Ernő kijelentette, hogy a pékiparosok nem tud-

ják és különböző kivánalmainkat fejeztük ki nekik, amikor majdnem kiszaladt előlünk a kocsik egy-egy huppanásnál. De mindez nem sokat használt, amint hogy nem használt az a rengeteg irás, ami ez ut megjavítása érdekében immár elkövetett.

Végre hét felé befutottunk Aradra. Olyan volt, mint pár héttel ezelőtt. Meleg. Poros. És szürke. Hangtalan lepakkolás. Bucusu. És vége. A mindennap már nagyon várt. Már megint a redakcióban vagyok és őszi nyár van. És — sokan bizonyára örülnek majd — befejezem a nyári utinaplót.

Fóthy Ernő.

nak maximális áron liszthez jutni és így lehetlenség számukra a maximális árak betartása. A maximáló bizottság továbbra is fentartotta eddigi álláspontját és megállapította, hogy akkor, amikor az új buza ilyen olcsó, nem lehet fentartani a jelenlegi liszt és kenyér árakat. Ezért elhatározta, hogy

holnaptól kezdve úgy a liszt, mint a kenyér minden fajtajánál kilogrammonként két lejjel leszállítja az árakat.

A lisztkereskedők és a pékek elhatározták, hogy a döntés ellen felebbezést nyújtanak be a belügyminiszterhez.

A maximáló bizottság ezután soravetette az árakat, amelyeket változatlanul meghagyott, kivéve a juhhus árát. Ezt a mézáróskól kérelmére 24 lejről 32 lejre emelte kilogrammonként.

Egy angol leány fantasztikus tengeri kalandja.

A fedélzeten rendezett táncmulatság után rosszul lett és a korláton át a tengerbe zuhant.

Párisból jelentik: Hétfőn reggel hét óra tájban a montaliveti tengerparton egy fiatal leányt találtak eszméletlen állapotban. A leányt kórházba szállították, ahol hamarosan magához tért, sőt néhány óra múlva már annyira jól érezte magát, hogy el is hagyta az ágyat. Egészen fantasztikus és szinte hihetetlen az a történet, amelyet a leány a csendőrség előtt jegyzőkönyvbe mondott. Elmondotta, hogy körülbelül harminc órán át hanykolódott a tengeren, míg végre a víz partra vetette.

— Newcastleben szálltam fel az Eagle hajóra — mondotta — hogy Shanghaiba utazzam. Este nagy táncmulatság volt a fedélzeten, amelyen én is résztvettem. Sokat táncoltam és sok pezsgőt ittam. Bevallam, kissé mámoros voltam, amikor visszavonultam kajütömbé és lefeküdtem. Éjfél felé járhatott az idő, amikor hirtelen rosszul lettem fogott el. Nagy ügyel-bajjal felmentem fedélzetre és kihajoltam a korláton. Egyszerre elveszítettem egyensúlyomat és a tengerbe estem.

— Szerencsére jó uszó vagyok — folytatta — és néhány percig uszva tartottam fenn magamat a víz színén. Ekkor valami uszó tárgyat pillantottam meg. Később kiderült, hogy ez tárgy — egy ajtó volt. Ebbe kapaszkodtam. Ezen az uszóroncson töltöttem az egész éjszakát és a következő egész napot. Hajnal tájban nagy örömmel világitótornyok fényét pillantottam meg. Miután úgy vettem észre, hogy a dagály éppen abba az irányba visz, elhagytam alkalmi tutajomat és erőteljesen uszni kezdtem a part felé. De az áramlás dél felé sodort és így történt, hogy nem Cordouannál, hanem Montalivetnél értem partot. Amikor már szárazföldön voltam, az átélt izgalmak és fáradalmak folytán csakhamar elvesztettem eszméletemet...

A csendőrök kérdésére elmondotta még, hogy 20 éves, Ausztráliában született és a neve Gloria M. C. Allister. A partvidék hajós- és halásznépsége nem igen hisz ennek az elbe-

szélésnek, mert azt mondják, hogy a partmenti vizek áramlása nem dél felé haladnak, mint miss Gloria M. C. Allister állítja, hanem északi irányban. A csendőrség azonban nem osztja a lakosságnak ezt a szkepszisét és igaznak fogadja el a fantasztikus, de azért még nem egészen lehetetlen történetet. A hatóság úgy intézkedett, hogy miss Gloria Allistert, mihelyt a fáradalmakat kipihente, Bordeauxba viszik, ahol az angol konzulátus fog gondoskodni hazaszállításáról.

Rádióműsor.

— Romániai idő. —

PÉNTEK, szeptember 6.

Bucuresti. 20. Gramofonzene. 23. Katonazene. — Berlin. 20. Esti zene. — Belgrad. 22.40. Zenekari hangverseny. — Kassa. 18.10. Szórakoztató zene közvetítése Prágából. — Nápoly. 22.02. A Cagnoni „Papa Martin“ című vígoperájának közvetítése. — Wien. 22.20. Rafael Lanes hegedűhangversenye. — Budapest. 10.15. Smirnof Sergej „Volga“ orosz balalajka zenekarának hangversenye. 13.05. A rádió házikvarctéjének hangversenye. 15.30. Hírek. 16.45. Fulton-rendszerű képátvitel. 17.20. Riegl Schimek Magda gyermekmeséi és versei. 18.45. Gramofonhangverseny. 20.45. Papp Viktornak, a Rádió zenei tanácsosának felolvasása: Beethoven: „Fidelio“, Dalmü 2 felvonásban. Cigányzene.

SZOMBAT, szeptember 7.

Bucuresti. 20. Gramofonzene. 22. Mozart: „Bastien-na és Bastien“ c. operájának közvetítése a stúdióból. — Berlin. 22.30-tól 1.0-ig: Vidám szórakoztató zene. — Belgrad. 21. Esti hangverseny. 23.15. Cigányzene. — Wien. 21.05. Oskar Nedbal „A lengyelvér“ című operettjének előadása. — Budapest. 10.15. A honvédegyezred zenekarának hangversenye. 10.45. A hangverseny folytatása. 13.05. Gramofonhangverseny. — 13.25. Hírek. 13.35. A hangverseny folytatása. 19. Másfélóra könnyű zene. 20.45. Színműelőadás a Stúdióból. „Román“. Színmű 3 felvonásban. Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye a Hungária nagyszállóból.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel.

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsdebiróság kérdéséhez.

Írta: Pacuraru Brutus, az aradi kereskedelmi és iparkamara főtitkára.

A tőzsdebiróságnak az utóbbi időben sokat vitatott kérdéséhez kívánok hozzászólni én is azzal a cikkel kapcsolatban, mely az Aradi Közlöny tegnapi számában Vajda Iván dr. tollából jelent meg. Mindenek előtt elnézést kell kérnem Vajda dr.-tól, aki gyakorló ügyvéd, hogy én, aki nem vagyok jogász, bizonyos jogi tévedéseire vagyok kénytelen rámutatni. Vajda dr. az aradi Áru- és Értéktőzsde választott bíróságáról, — amelyet ő ironikusan „a tőzsdehez címzett” választott bíróságnak nevez — megállapítja, hogy az „eddig sem volt tőzsdebiróság és ha annak vélelmezték, tévedés volt.” Nem tudom, mi az alapja ennek a kijelentésnek, de azt hiszem a tévedés az ő részéről forog fent. Igen kis fáradsággal meggyőződhetett volna ugyanis arról, hogy az aradi tőzsdebiróság az 1912. LIV. t.-c. alapján az összes törvényes formák betartásával alakult meg, 1913. óta megszokott nélkül működik, a román impérium-változás alkalmával működését az összes hatóságoknak bejelentette, eljárás szabályait az Igazságügyminiszter jóváhagyta, 1925-ben és 1928-ban a választott bírák névsorát tartalmazó tőzsdetanácsot a Kereskedelmi Miniszter megerősítette, a tőzsdebiróság tehát a legszabályszerűbb alapokon működött. És tőzsdebiróság volt akkor is, ha a tőzsde maga üzleti forgalmat nem bonyolított le, hiszen a tőzsde azért létezett, kinevezett kormánybiztos felügyelete alatt működött, évenként közgyűlést tartott, csak a tőzsdei forgalom felvételét szüneteltette a tanács, minthogy a gazdasági viszonyok erre nem látszóttak alkalmasnak.

A hivatkozott cikk a Kamarák mellett felállítandó választott bíróság tervével foglalkozván, középkori gondolatnak tartja azt, hogy a Kamara tagjai külön bíróságot kérjenek. Ebben a kérdésben is épen fordítva áll a helyzet. A legmodernebb nyugati államok azok, ahol egyre nagyobb tért hódít a szakmák szerinti választott bíróságok intézménye, ami nem visszaesést, hanem ellenkezőleg, lényeges fejlődést jelent a jogszolgáltatás terén. És ez természetes is, hiszen attól a bírótól, aki a büntetőügyektől kezdve a polgári perek legváltozatosabb formáiban mond ítéletet, nem is lehet megkívánni, hogy szakértelemmel rendelkezék a kereskedelmi természetű perekben.

Foglalkozik a cikkíró azzal is, hogy a Kamara új kikötési szöveget hozott nyilvánosságra, amelyet ő jogilag helytelennek és megtámadhatónak tüntet fel. Eltekintve attól, hogy a Kamara hivatalosan semmilyen kikötési szöveget nem adott ki, a kérdéses kikötés-tudomásom szerint hozzáértő jogászok munkája volt s itt ismételt elnézést kell kérnem, hogy megint jogkérdéshez szólok hozzá. Ha Vajda dr. elolvasta volna a polgári perrendtartás 770-ik szakasza körül kifejtődött joggyakorlatot s legelső sorban a törvényszakasz hivatalos miniszteri indokolását, amelyet feltétlenül mérvadónak kell tekinteni, akkor meggyőződhetett volna arról, hogy a 770-ik szakaszban foglalt rendelkezések, melyek szerint a választott bíró megnevezésére szóló felhívásnak közzjegyző vagy bíróság után kell történnie, csupán arra az esetre kívánják szabályozni a választott bíróság megalakulásának módját, — amint ezt az indoklás kifejezetten megemlíti — ha a felek maguk másképpen nem szabályozták azt. A feleknek tehát szabadságukban áll a törvénytől eltérő formában megalakítani a választott bíróságot és a kérdéses kikötés ez alapon a sikerreményével aligha lesz megtámadható.

Végeredményben nem tudom megérteni,

mit is célzott tulajdonképpen Vajda dr. célja. A tőzsdebiróságot akarta-e szapadni? Ez egészen felesleges, hiszen a törvény már amúgy is agyonütötte ezt az intézményt. Hogy a tőzsdebiróság jó volt-e, rossz volt-e, szolgálatot tett-e avagy ártott gazdasági életünknek, azt hiszem ezt a kérdést eléggé eldöntötte már az az általános felajdulás, amely gazdasági körökben a tőzsdebiróság megszűnésének hírére keletkezett. Vagy talán a felállítandó kamarák választott bíróságtól akarta a cikkíró előre elvenni a kedvét az embereknek? Ez is feleslegesnek látszik, hiszen nem tudhatjuk előre, milyen lesz az új törvény, de minden esetre jobbat fog teremteni a mai helyzetnél. Mert ma sajnos az a helyzet, hogy a kereskedők kétségbeesetten kérdezik egymástól, hova forduljanak ezentúl peres ügyeikkel és ma egyetlen reményük az, hogy a Kamarák mellett felállítandó választott bíróság fogja majd felig-meddig pótolhatni az elvesztett tőzsdebiróságot. Ha új gondolatot nem tudunk adni, legalább ettől a reményétől ne foszszuk meg gazdasági életünket.

= ZÜRICHBEN NYITÁSKOR ÉS ZÁR-LATKOR IS, 3.08.25 A LEJ.

= Bucuresti-i tőzsdezárlat. Devizák: Páris 6.59, Berlin 40.10.50, London 816.37, Newyork 168.08, Milánó 8.81, Zürich 32.42, Prága 4.98.75, Bécs 23.72, Budapest 29.38, Varsó 19.05. Valuták: Márka 40.20, sterling 815, francia frank 6.62, svájci frank 32.40, olasz lira 8.81, dollár 167, osztrák schilling 23.40, magyar pengő 29.40, csehszlovák korona 5.00.

= Aláírták a román-lengyel gazdasági szerződést. Bucurestiből jelentik: Varsóban tegnap este aláírták a román-lengyel gazdasági egyezményt. Románia megbízásából Ernest Ene államtitkár írta alá a megállapodást, amely a két ország közötti gazdasági kapcsolatokat az egész vonalon rendezi.

Nagystilű erdélyi szélhámost fogtak el Bécsben.

Kahána György, aki a medgyesi üvegyárban három milliót sikkasztott, 53.000 koldulólevelet akart szétküldeni a világ gazdag embereihez. — Nagy összegeket fektetett az üzletbe, amikor leartóztatták.

Bécsből jelentik: A hietzingi Park-szállóban tegnap letartóztatták Kahána György lembergi születésű fiatalembert. Annak ellenére, hogy Kahána mindössze 25 éves, a nagy nemzetközi szélhámosok közé sorozható és szereplése azért is érdekes, mert

Kahána innen, Erdélyből szökött meg nemrégiben, mintegy 3 millió lej elikkasztása után.

Kahána 1928. májusától, egész a legutóbbi napokig az Medgyesi Első Üvegyárban volt alkalmazva, mint segédkönyvelő. Röviddel állása elfoglalása után fuvarleveleket kezdett hamisítani, ami igen szépen jövedelmezett neki. Mivel a csalásokat nem vették észre, Kahána nagy külföldi utazásokat tett. A telet Párisban töltötte, aztán pedig Svájcban szórta a pénzt.

Különösen a hölgyekkel szemben mutatkozott bőkezűnek.

Közben azonban Medgyesén rájöttek a segédkönyvelő ur manipulációira és mivel sejtették, hogy Bécsben van, ott tette meg ellene a gyár a feljelentést. Kahánát a hietzingi Park-szálló egyik előkelő apartmanjában vették őrizetbe és a fiatalember azonnal bevallotta a sikkasztást.

Kihallgatása során kiderült, hogy Kahána épp most grandiózus tervvel foglalkozott.

Követeljen a pénzéért speciális „LYA” süteményt

AZ UJSÁG

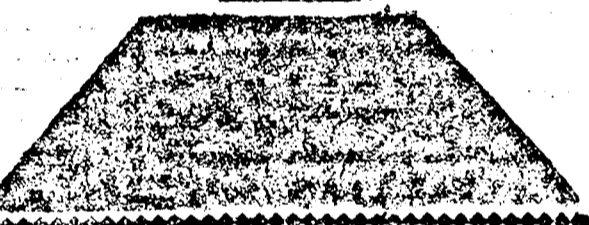
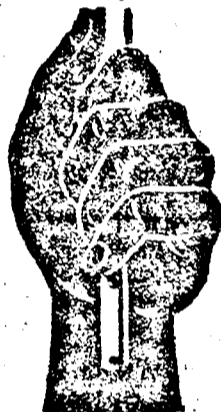
Utazási Irodája

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 43.

levélben is készséggel áll mindenkinnek rendelkezésére teljesen díjtalanul.

HA UTAZNI AKAR,

feltétlenül az Ujság Utazási Irodájához forduljon felvilágosításért. — Szakszerű válaszok, gyors és pontos elintézés.

Bolthelyiség

a hetipiac legélőnkebb helyén

azonnalra kiadó.

HATSCHEK, Str. Mátyásfi 58-60.

(Kossuth-uca), földszint 4.

de aztán meggondolta magát, mert attól félt, hogy egynemely amerikai beleszeret majd a leányba és átjön Európába. Így aztán saját neve alatt írta meg a koldulóleveleket, amiknek szövege igen szívhez szóló volt és egy embertől mindössze 16 forintot kért „kölcsön” 6 hónapra. Fedezetül becsületszava szolgált. Még mielőtt azonban a leveleket elküldhette volna, a rendőrség kezére került Kahána, akit ma átszállítottak a Landesgerichte.

Fióktelep: TIMISOARA, Őszi és téli felöltő és ruhaujdonságok megérkeztek Flóktelep! O L U J
Bulevardul Berthelot 23. Cal. Reg. Ferdinand 25
 Őszi divatfelöltők ... 900 Lejtő
 Téli kabátok ... 1000 Lejtő
 Szőrmés divatkabátok ... 1500 Lejtő
 Szőrmebundák ... 5000 Lejtő

PLESZ GYULA céghez Arad
 Központi női ruhanagyváruháza, a színház hátsó bejáratával szemben

Kérem a címre figyelni! Kérném utólrhetetlen versenyajánlómra saját érdekében vételkényszer nélkül meggyőződni. Cégem az Aradi Kereskedők Rézletbiztosítási Társaságának tagja, minden könyvtulajdonos köszpénzában lesz kiszolgálva

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5. Lejtő, vasárnap 8. illetve 10 Lejtő. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40. vasárnap 50 Lejtő. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzódnak. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbeli levelellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok feligés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL ▲ ▲

LEVELEZÉS.

SZÓKE asszony jelégére levél van az Aradi Közlöny kiadóiban. 4733

OKTATÁS

NÉMETET és franciát nagyon olcsón tanítok. Str. Unirei 1. (Fábián G.-ucca.) 4727

ALKALMAZÁS.

5-10.000 LEJTŐ KERESHET, ha önálló fiatal munkacsoportot tisztviselői állást szerez. Közvetít. Címét az Aradi Közlöny kiadóiban kérem. 4729

SEPRÜGYÁR szakképzett munkavezetőt keres. Ajánlathoz működési bizonyítvány mellékelendő. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4723

JÓLFOZÓ mindenféle vidéki városba azonnalra kerestetik. Jelentkezni Sándor Iván hírlapirodában, volt Salac-u. 1. 37

MINDENES főzőző azonnali belépésre kerestetik, volt Perény-ucca 5., emelet jobbra. 4739

ELLÁTÁS.

SZERB-ucca 12. szám alatt Mészáros Antalnénál finom házikoszt kapható ház körül is. 4730

KÉT-HÁROM tanuló ellátást kaphat korepetálás, zongorahasználat. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4704

ÜZLETEK.

NAGY gyárhelyiséget keresünk, ahol villanyerő és vízvezeték van Cimek Rudolf Mosse hirdetőbe adandók le. 37

LAKÁS.

VIADUKTNÁL modern uccai szobakonyha azonnal kiadó. Str. Ardealului 1. 4735

FÖTÉR közepén két tágas szoba irodának, rendelőknek esetleg butorozva, garcon lakásnak kiadó. Bul. Regina Maria 24., II. jobbra. 4738

A FÖTÉREN két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra kiadó. Hatschek. Str. Mărăsești 58-60 szám. (Kossuth-ucca) földszint 4.

KERESTETIK egy vagy két butorozott szoba külön bejárattal lehetőleg fürdőszobával. Cím Str. Gheorghe Popa, Palatul Domeniului. Etaj I. No. 20. 4740

A VOLT SZABADSÁG-TÉR KÖZELÉBEN két szobás, szükséges mellékkeliségekkel álló udvari lakás kiadó. Hatschek. Str. Mărăsești 58-60 szám. (Kossuth-ucca) földszint 4.

A FÖTÉR KÖZEPÉN három esetleg négy szobából álló első emeleti uccai helyiség lelépés nélkül kiadó. Irodának, divatszalonnak egváran alkalmas. Hatschek. Str. Mărăsești 58-60, szám. (Kossuth-ucca) földszint 4.

VÉTÉLÉSELADÁS.

SINGER VÁRRÓGÉP jó állapotban eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 260

MEGBIZOIM RÉSZÉRE keresek régi olasz és holland festményeket fára vagy vászonra festve, régi brokát misemondóruhákat, signált elefántcsont miniatűröket, márkás porcellánokat, antik poharakat, zenélő órákat, szőnyegeket, antik szalonokat, stb. Salgóné bizományi üzlete Str. Horia 1. Neuman-palota.

Str. Saguna 119. sz. magánház 3 szoba és mellékkeliségekkel, kerttel, valamint volt Simonyi-ucca 8. sz. alatt 2 szoba, konyha lakás november 1-től kiadó. Értekezni volt Simonyi-ucca 8. szám alatt.

Mától kezdve!

Silessetek, mert az idő rövid.
A tudomány a világossághoz vezet.

C. STEFAN

okkultista mester szent helyekről érkezett városunkba. Rövid idő alatt szenzációs dolgokat produkált a világ nagyobb városában, ahol dísztravált közönséget ejtett bámulatba jóslásaival és jövőbelátásával.

Szellemi médium, aki megmondja: múltját, jövőjét és jelenét. Fizionómia, fisiológia, matematika, grafológia és chiromatia útján. Továbbá fölfedez bármilyen természetű titkot és betegséget. Jól és tanácsokat ad mindenféle személyi ügyekben u. m.: kereskedelmi, szerelmi, házassági, váratlan nyereségek, peres ügyek, betegségek, lelki betegségek, valamint megmutatja az utat a fatális szerencsétlenség elkerüléséhez. Leiria Ömek egész életrajzát a bölcstől a sirig. Aki őt meglátogatja meggyőződik, a mint a biblia is írja: „Még fognak jelelni olyan emberek, akik csak szemembe néznek és elolvassák gondolataidat és el fog jönni az idő, amidőn a betegre teszi a kezét és a beteg teljesen felgyógyul”. Látogatókat fogad mindennap 9-12 és 2-7 óráig. Aki előre nem látható végzet dolgoktól akar szabadulni, az siessen a mester meglátogatására, mert nagyon rövid ideig tartózkodik Aradon.

Mérsékelt árak. — Egyszerre csak egy személlyel foglalkozik.
prof. C. Stefan

Str. Sfantul Gheorghe (volt Dezső-ucca) No. 21. ARAD.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyitott
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházal szemben.
TELEFON: J. 20-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

PERZSA és mormotta bundák, utazóbörönd és kofferok, antik könyvszekrények, komódok, antik órák, komplett ebéd- és szalonberendezések, Biedermayer fotelok és székek, különböző márkájú zongorák, szőnyegek, Biedermayer szalongszerviz, antik varróasztalok, álló- és fali órák, dísztárgyak, gramofon, rézóra, réz és bronz girlandok, tűzők, storeok, falitálcák, stb. eladók. Salgóné bizományi üzlete Str. Horia 1. (Neuman-palota.) 900

EBÉDLŐKREDC, asztal és székek stb. sürgősen, nagyon olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4736

ÜRES FESTÉKES HORDÓK eladók. — Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 1454

KÜLÖNFÉLÉK.

FIGYELEM! Szegény asszonyok részére városi szállásné Marcu Anna, Strada Consistorialul (volt Bathvány-u.) 16. 4180

MACULATURA PAPIR 5 kílros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 050

NAGYMENNYISÉGŰ PLÉHPÁNT eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 1151

„VICTORIA”

soffőriskola, 4518

garantált kiképzés modern autón.
Bul. Reg. Ferd. 37. (Boros Béni-tér)

Kiadó okt. és nov. 1-re 2
szobás lakások, valamint
egy üzlethelyiség lakással

egybekötve.

Értekezhetni Stern Lipót háztulajdonosnál
volt Hunyadi-ucca 1. 4737

Ezüst ridikül találtatott

az Andrényi-raktár előtt. Igazolt tulajdonosa átveheti Radnai-ut 40., Bereczky-nénél reggel 8-9 óra között. 4732

Erdély nagyobb városában,
jól bevezetett építési vállalat,
szakértő nőtlen, zsidó mérnököt, vagy
építész

társként keres.

Részletes ajánlatok, referenciákkal
„Benőszülés” jelégére Rudolf
Mossehoz, Cluj.

Gyakornokot

oskák jobb családból, jó kézirással és némi
irodai gyakorlattal felvesz gyári lera-
kat. Írásbeli ajánlatokat fizetési igény
megjelöléssel „SZORGALOM” jelige alatt
az Aradi Közlöny kiadója továbbít. 4731

Száraz tűzifa

előzetes utalvány nélkül, Csálai-erdő-
ben Cooperatívánál

eladó

Tölgy hasáb Lei 302.—
Szil hasáb Lei 322.—
I. oszt. dorong Lei 332.—

erdei méterenként. — Fizetendő a
helyszínen.

Pernevana Arad.

Hatjératu, 120 lóerős nyersolaj motormalom

vasúti állomás mellett, olcsón
kedvező fizetési feltételek mellett eladó

U. o. eladó egy három holdas szőlő Pan-
kotán, hokrétáhegyen, terméssel együtt.
Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4602

Makulatura,

tiszta lappeldányok
csomagolásra,
5 kíl.-os kö-
tegekben

kaphatók az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalában.

Figyelem! Pipere és kosmetikai szükségleteit
leolcsóbban csak a

ROYAL illatszertárban

szeresheti be. Színház főbejáratával
szemben. (Str. Berthelot 2.)